

INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE VOJVODINE

ODGOVOR NA EPIDEMIJU HIV INFEKCIJE U AP VOJVODINI

2012. GODINA

Predrag Đurić, Svetlana Ilić, Smiljana Rajčević, Radmila Zobenica

2012

PREDRAG ĐURIĆ, SVETLANA ILIĆ, SMILJANA RAJČEVIĆ, RADMILA ZOBENICA

ODGOVOR NA EPIDEMIJU HIV INFEKCIJE U AP VOJVODINI 2012. GODINA

IZDAVAČ

Institut za javno zdravlje Vojvodine

Novi Sad, Futoška 121

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Doc. dr Vladimir Petrović

AUTORI

Doc. dr sc. med. Predrag Đurić

Prim. dr Svetlana Ilić

Asist. dr Smiljana Rajčević

Struk. sanit. ekol. inž. Radmila Zobenica

RECENZENT

Prim. dr Dragica Injac

OBRADA PODATAKA

Dušan Carević

VIZUELNI IDENTITET

Josip Mihajlović

AUTORI SE ZAHVALJUJU SLEDEĆIM SARADNICIMA, KOJI SU DOPRINELI IZRADI OVE PUBLIKACIJE:

Mr sc. med. dr Slađana Tomić (Zavod za javno zdravlje Pančevo), dr Tatjana Karać, dr Mirko Tomković, (Zavod za javno zdravlje Kikinda), dr Gordana Cvetić, dr Tatjana Medić (Zavod za javno zdravlje Sombor), mr sc. med. dr Snežana Medić, dr Jasmina Jandrić-Kočić (Zavod za javno zdravlje Sremska Mitrovica), dr Gordana Krtinić, dr Dragica Kovačević-Berić, dr Nebojša Bohucki (Zavod za javno zdravlje Subotica), mr sc.med. dr Mirko Bačić, dr Radivoj Filipov, dr Melita Dimitrić, dr Žanka Subić (Zavod za javno zdravlje Zrenjanin), Prof. dr Vesna Milošević, Prof. dr Zora Jelasić, dr Biljana Radosavljević, Jasmina Bogdanov, Duško Pašić, Milan Kovačić, Sanja Simić, Dragica Vukić (Institut za javno zdravlje Vojvodine), dr Mirjana Valan (Dom zdravlja "dr Mladen Stojanović", Bačka Palanka), dr Nina Drašković-Vujadinović, dr Brajana Nikolić (Dom zdravlja Vrbas), dr Tanja Nikitović, Danijela Subotin (Dom zdravlja Apatin), Elvira Tot Barna (Dom zdravlja Ada), dr Edit Sakmanj-Major, Milka Jaić (Dom zdravlja „dr Janoš Hadži“, Bačka Topola), dr Jan Ribović, dr Ana Boldocki-Ilić (Dom zdravlja Bački Petrovac), Anita Sokoli Vrkić (Dom zdravlja Bačka Topola), dr Siniša Šijačić (Dom zdravlja Bečej), dr Dragica Vranešević (Dom zdravlja Beočin), dr Zdenko Gajić, dr Mirjana Puškarević (Dom zdravlja Indija), (Dom zdravlja Irig), dr Branislava Stanimirov, dr Dragana Zarić (Dom zdravlja Novi Sad), dr Smilja Lončar, Nedeljka Stjepić (Dom zdravlja, Ruma), dr Mila Gavrilov (Dom zdravlja Srpska Crnja), dr Duško Koldžić (Dom zdravlja „dr Jovan Jovanović Zmaj“, Stara Pazova), dr Gorica Banjac (Dom zdravlja Temerin), dr Rajna Dušanov (Dom zdravlja Vršac), Višnja Soldat (Dom zdravlja Žabalj), Ljubica Berović (Dom zdravlja Žitište), (Dom zdravlja Čoka), dr Dragan Koruga (Vojno-medicinski centar Petrovaradin, Novi Sad), Andrijana Deak (Institut za Onkologiju Vojvodine, Sremska Kamenica), Prof. dr Vesna Turkulov, Prof. dr Snežana Brkić, Prof. dr Milotka Fabri (Klinika za infektivne bolesti, Novi Sad), Katarina Kiralj (Klinički centar Vojvodine, Novi Sad), dr Svetlana Jovanović, dr Vesna Đorđević (Specijalna bolnica za plućne bolesti „dr Vasa Savić“, Zrenjanin), Marina Jovanović (Specijalna bolnica za psihijatrijske bolesti Kovin), dr Dušica Marjanović (Specijalna bolnica za psihijatrijske bolesti "dr Slavoljub Bakalović", Vršac), dr Dragan Ćulibrk (Zavod za hitnu medicinsku pomoć, Novi Sad), dr Nenad Muškinja (Zavod za antirabičnu zaštitu Vojvodine "Luj Paster", Novi Sad), dr Lidia Turo, Aleksandra Marinkov (Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata Novi Sad), Ljiljana Veličković, Mirjana Topić (Dom za decu i omladinu bez roditeljskog staranja "Spomenak", Pančevo), Milena Ostojić (Dom za decu i omladinu „Miroslav Antić-Mika“ Sombor), Divna Stanković (SOS Dečje selo, Sremska Kamenica), Slavica Bogdanović (Dom za lica ometena u razvoja „Srce u jabuci“, Jabuka), dr Svetlana Darmanović (Dom Veternik), Emilija Jevtić (Dom za decu i omladinu "Vera Radivojević" Bela Crkva.), dr Ljiljana Bognić (Dom za smeštaj duševno obolelih lica „Sveti Vasilije Ostroški – Čudotvorac“, Novi Bečej), dr Milica Cvijetić (Dom za duševno obolela lica, Čurug), dr Svetislav Rajšić (Okružni zatvor Subotica), Stevan Zlatković, dr Zoran Đurđev (Okružni zatvor Pančevo), dr Dragan Milkov, dr Zlata Živković (Okružni zatvor Novi Sad), Nikola Ilić (Kazneno-popravni zavod Sombor), Viktor Cvetković (Okružni zatvor Zrenjanin), Biljana Puškar (Centar za osnovnu policijsku obuku, Sremska Kamenica), Anđela Papić (Crveni krst Vojvodine), (Crveni krst Apatin), (Crveni krst Bačka Palanka), Slavka Guteša (Crveni krst Bač), Vladimir Radonjić (Crveni krst Bela Crkva), Anita Živić (Crveni krst Pećinci), (Crveni krst Novi Sad), dr Gordana Bistričić (Crveni krst Kikinda), Barat Sabolč (Crveni krst Kanjiža), (Crveni krst Odžaci), Veronika Fodor (Crveni krst Senta), Biljana Klipa (Crveni krst Sombor), Peaze Mihaly (Crveni krst Subotica), Tatjana Jovančević (Crveni krst Sremska Mitrovica), Dragana Kljajić (Crveni krst Sremski Karlovci), Stevan Vajagić (Crveni krst Novi Kneževac), Ivica Jović (Crveni krst Šid), Rade Mitrovski (Crveni krst Plandište), (Crveni krst Ruma), (Crveni krst Vrbas), (Crveni krst Vršac), Aleksandra Tanasijević (Crveni krst Zrenjanin),

Goran Kljajić ("Crvena Linija", Novi Sad), Vukašin Grozdanović (Omladina JAZAS-a, Novi Sad), Boris Kovačić (Udruženje „Stav+“, Subotica), Nebojša Đurasović (Udruženje PREVENT, Novi Sad), Mira Novaković Ilin (Novosadski Humanitarni Centar, Novi Sad), Svjetlana Timotić (Organizacija za podršku ženama sa invaliditetom „Iz Kruga Vojvodina“), Đurđa Ćazić (SOS ženski centar), Branislav Princip (Nova +, Pančevo), Vanda Nemeš (Laboratorija za medicinsku biohemiju "MEDIALAB", Novi Sad), prof. dr Radoslav Borota (Poliklinika „MEDIC“, Bačka Palanka), dr Miloš Stojanović (Laboratorija za medicinsku biohemiju "HEMOLAB", Novi Sad), dr Slađana Gluhović (Poliklinika "EUROLAB", Novi Sad), Vladimir Vujatov (Medicinska laboratorija "JUGOLAB", Novi Sad), Mirjana Vojvodić (LIN-LAB laboratorija, Novi Sad), dr sci. med. Milan Ubavić (Zavod za laboratorijsku dijagnostiku "MEDLAB", Novi Sad), Prim. dr sci. med. Ilona Damjanović (Medicinska laboratorija "BIOTEST ", Novi Sad), dr Ružica Papović („Papović Poliklinika“, Vrbas), Žužana Bolitš (Laboratorija za medicinsku biohemiju "CONSILLAB", Sombor), Koraljka Dimitrijević-Kopilović (Laboratorija "BIOMEDICA SR" Subotica), Bojana Mandić (MEGA LAB KLINIK, Subotica), Nada Roknić, Mirjana Markovljević (Laboratorija "ROKNIĆ", Indija), dr Dragan Šojić (Laboratorija "PERUNOVIĆ", Sremska Mitrovica), Ljiljana Vorgić, (Biohemijska laoratorija "VORGIC", Zrenjanin), dr Ljiljana Vujović (Laboratorija "TETRALAB", Zrenjanin), Prof. dr Milena Švabić-Vlahović (Laboratorija "AQUALAB", Pančevo), dr Sanja Bogdanović, dr Miroslav Milosavljević (Zavod za transfuziju Vojvodine, Novi Sad), dr Mirjana Nakov (Opšta bolnica Vrbas – Transfuziologija), Eva Kovač (Opšta bolnica Subotica – Transfuziologija), dr Selen Grković (Opšta bolnica Sombor – Transfuziologija), dr Danica Kokar-Guša (Opšta bolnica Sremska Mitrovica – Transfuziologija), dr Srbislava Drndarski (Opšta bolnica Kikinda – Transfuziologija), Ljiljana Božić (Opšta bolnica Senta – Transfuziologija), dr Dragana Popov (Opšta bolnica Zrenjanin – Transfuziologija), dr Jelena Pešić (Opšta bolnica Pančevo – Transfuziologija), Ankica Barna (Opšta bolnica Vršac – Transfuziologija), Magdolna Apro Bakai (Centar za socijalni rad Ada), Svetlana Prodanović (Centar za socijalni rad Bač), Vojislav Ivančić (Centar za socijalni rad Bačka Palanka), Ljiljana Popović (Centar za socijalni rad Beočin), Grozdana Radenković (Centar za socijalni rad Indija), Svetlana Gagić (Centar za socijalni rad Bečej), Radivoj Bilić (Centar za socijalni rad Bačka Topola i Mali Idoš), Miroslav Bunjevački (Centar za socijalni rad Žabalj i Titel), Deže Kečkeš (Centar za socijalni rad Senta), Vera Smiljanić (Centar za socijalni rad Bela Crkva), Gordana Vakula (Centar za socijalni rad Kula), Janka Ladocki (Centar za socijalni rad Kanjiža), Gordana Nikilić Nestorov (Centar za socijalni rad Opovo), Milka Mandić (Centar za socijalni rad Odžaci), Marta Mijatović (Centar za socijalni rad Pećinci), Miodrag Talpeš (Centar za socijalni rad Vršac), Aleksandra Raičević (Centar za socijalni rad Čoka), Slavica Mihić (Centar za socijalni rad Žitište), Svetozar Šolaja (Centar za socijalni rad Šid), Biserka Veselinović (Centar za socijalni rad Srbobran), (Aleksandra Arsenin (Centar za socijalni rad, Bački Petrovac), Ana Farkaš (Centar za socijalni rad Kovačica), Nada Batričević (Centar za socijalni rad Vrbas), (Centar za socijalni rad Kovin), Milimirka Antić (Centar za socijalni rad Sečanj), Nenad Drašković, Milana Majstorović (Centar za socijalni rad Novi Sad), Mirjana Barošević (Centar za socijalni rad Kikinda), Milan Subotić (Centar za socijalni rad Stara Pazova).

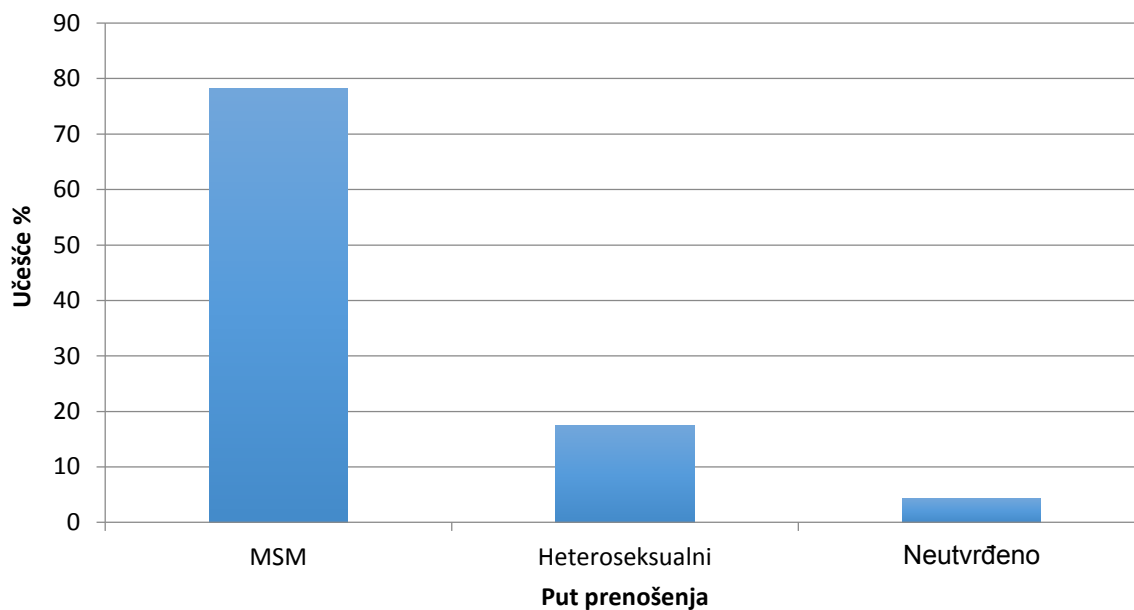
SADRŽAJ

ODGOVOR NA EPIDEMIJU HIV INFEKCIJE U AP VOJVODINI 2012. GODINA	2
HIV INFEKCIJA U AP VOJVODINI U 2012. GODINI	7
KARAKTERISTIKE HIV INFEKCIJE U AP VOJVODINI U PERIODU 1985-2012. GODINA	8
PRAĆENJE HIV INFEKCIJE	11
PREVENCIJA HIV INFEKCIJA	12
DOBROVOLJNO POVERLJIVO SAVETOVANJE I TESTIRANJE NA HIV	12
PREVENCIJA IZLOŽENOSTI KRVLJU PRENOSIVIM INFEKCIJAMA	21
DIJAGNOSTIKA HIV INFEKCIJE	22
TESTIRANJE NA HEPATITIS B, HEPATITIS C I DRUGE SEKSUALNO PRENOSIVE INFEKCIJE	28
PRAĆENJE I LEČENJE OSOBA KOJE ŽIVE SA HIV-OM	31
PODRŠKA OSOBAMA KOJE ŽIVE SA HIV-OM	31
DRUŠTVENI ODGOVOR NA EPIDEMIJU HIV INFEKCIJE	31
PRIORITETI ZA BUDUĆNOST	31
PRILOG - AKTIVNOSTI USTANOVA I ORGANIZACIJA	33

HIV INFEKCIJA U AP VOJVODINI U 2012. GODINI

Tokom 2012. godine na području AP Vojvodine zabeležena su 23 nova slučaja HIV infekcije. Kod četiri osobe HIV pozitivnost je dijagnostikovana ranijih godina, ali do sada nisu bili registrovani. U sedam slučajeva (30,4%) u momentu postavljanja dijagnoze HIV infekcije osobe su već bile u stadijumu simptomske HIV infekcije, a jedna osoba je umrla tokom 2012. godine.

U odnosu na način inficiranja, u dvadeset dva slučaja (96%) se radilo o seksualnom kontaktu. Na ovaj način su se inficirali jedna žena i dvadeset jedan muškarac, od kojih je 18 imalo seksualne odnose sa drugim muškarcima (MSM). Kod jedne osobe muškog pola nije utvrđen način inficiranja (grafikon 1).

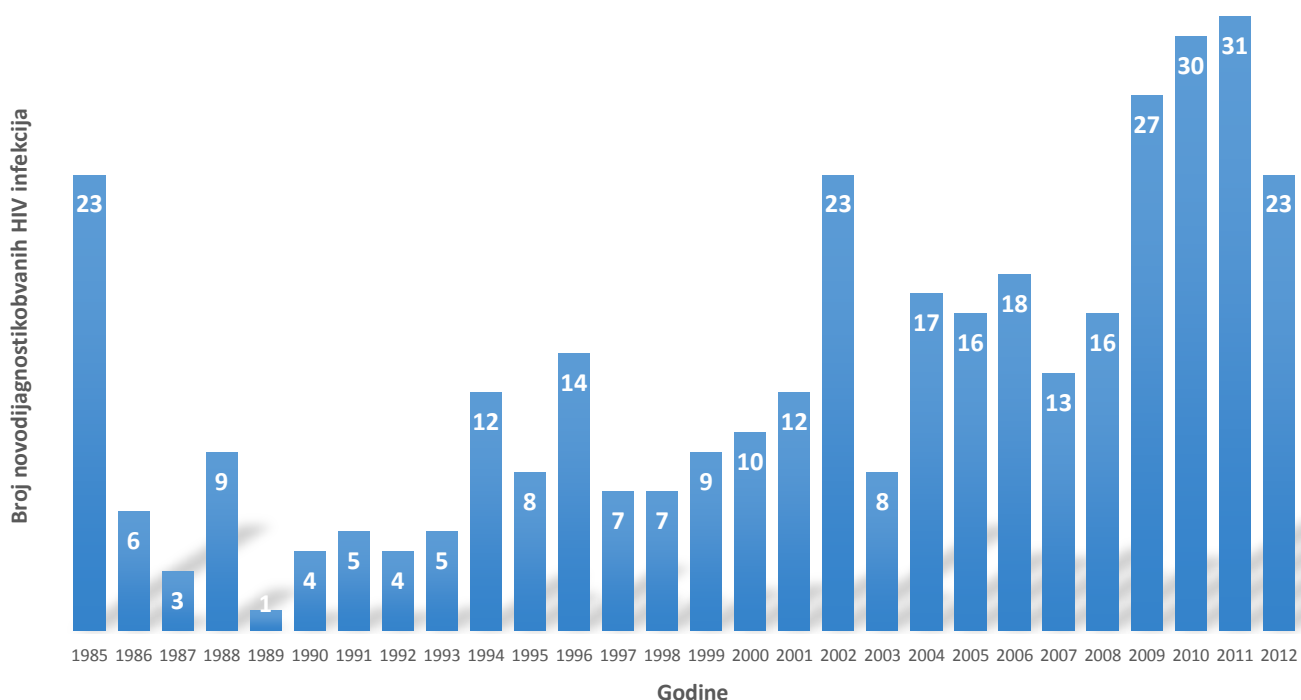

GRAFIKON 1 - UČEŠĆE POJEDINIH PUTEVA PRENOŠENJA HIV U AP VOJVODINI U 2012 GODINI

Najviše novih HIV infekcija utvrđeno je u na području Grada Novog Sada (11). Na području Grada Zrenjanina dijagnostikovana su tri slučaja HIV infekcije, dok su na području gradova Sremska Mitrovica i Pančevo dijagnostikovana po dva slučaja HIV infekcije. U opštinama i gradovima Vršac, Vrbas, Sombor, Stara Pazova i Bečej dijagnostikovano je po jedan slučaj HIV infekcije.

KARAKTERISTIKE HIV INFEKCIJE U AP VOJVODINI U PERIODU 1985-2012. GODINA

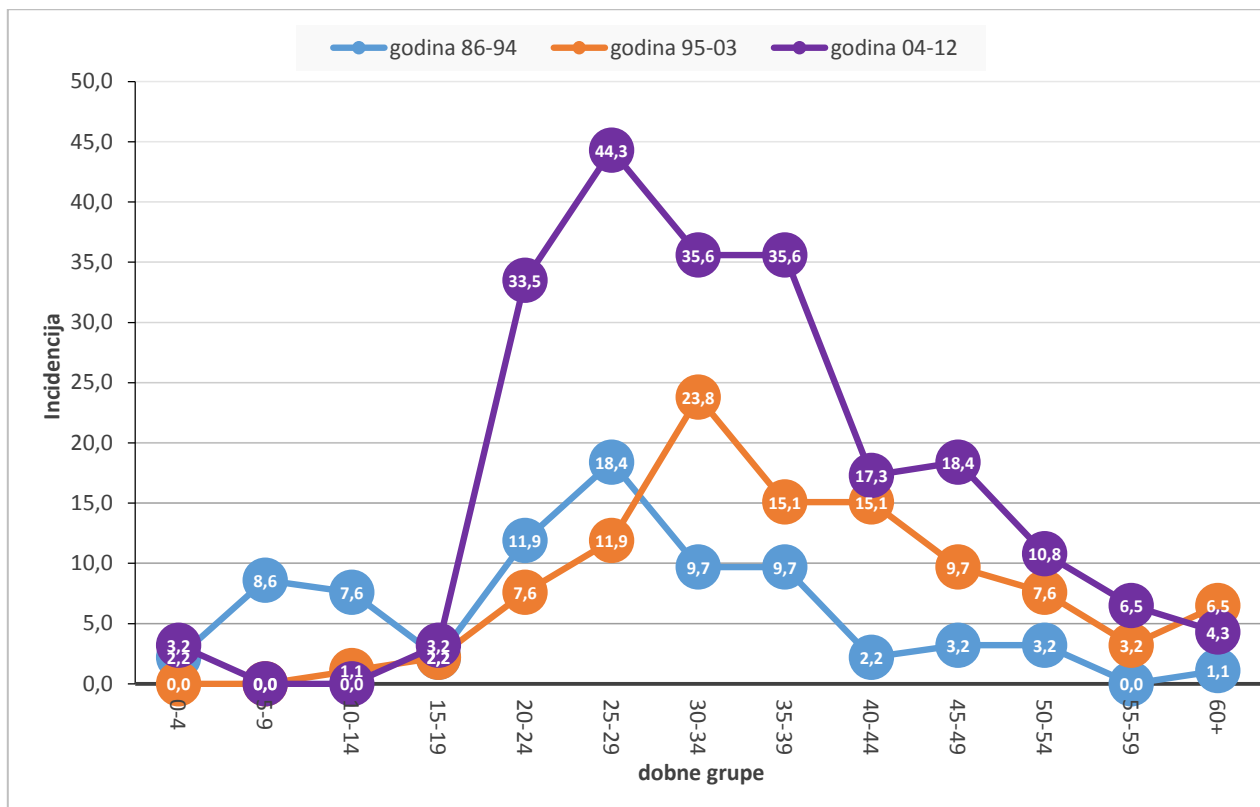
Prvi slučajevi HIV infekcije u AP Vojvodini registrovani su 1985. godine i do kraja 2012. godine ukupno 367 građana naše pokrajine je saznalo da živi sa HIV infekcijom (grafikon2).

GRAFIKON 2 - HIV INFEKCIJA U AP VOJVODINI U PERIODU 1985-2012 GODINA

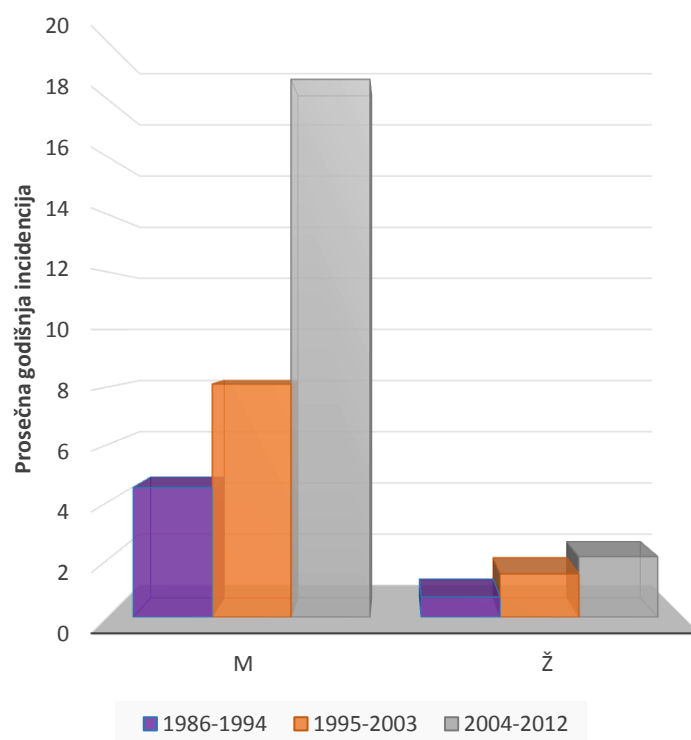
Najveći broj HIV infekcija dijagnostikuje se u uzrastu od 20 do 39 godina (65%), dok je starijih od 39 godina bilo 27%, a kod mlađih od 20 godina 8%. Od početka epidemije do danas od 27 osoba mlađih od 20 godina, kod kojih je dijagnostikovana HIV infekcija, do prenošenja HIV-a kod četiri osobe je došlo seksualnim putem, kod jedne transplantacijom obavljenom u inostranstvu, kod jedne osobe je kao moguć put prenošenja infekcije navedena transfuzija krvi, u tri slučaja do infekcije je došlo vertikalnom transmisijom, dok su ostali slučajevi osobe obolele od hemofilije, koje su inficirane pre 1985. godine, putem kontaminirane krvi ili krvnih derivata.

Prvih godina epidemije u AP Vojvodini, najviše novih infekcija dijagnostikivano je u predškolskom uzrastu i u uzrastu 25-29 godina, dok je u ostalim uzrastima infekcija dijagnostikovana izuzetno. Tokom devedesetih godina prošlog veka najviše infekcija registrovano je u uzrastu od 30 do 34 godine, da bi tokom poslednje decenije novodijagnostikovane infekcije bile najučestalije u uzrastu od 25 do 29 godina (grafikon 3).

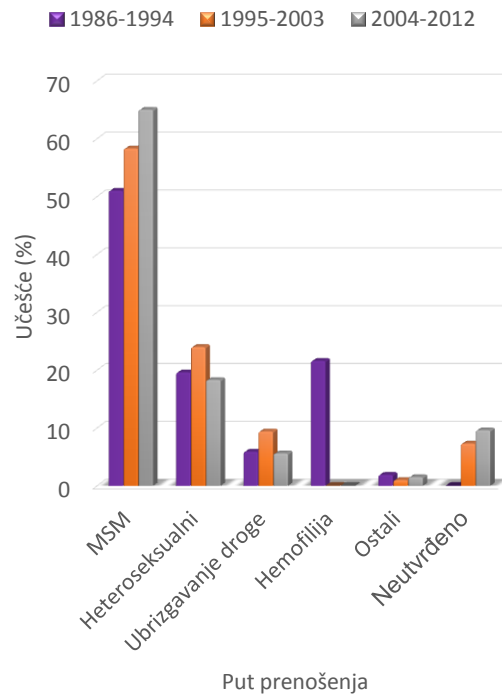
GRAFIKON 3 - UZRASNOSPECIFIČNA INCIDENCIJA HIV INFEKCIJE U AP VOJVODINI NA 100.000 STANOVNIKA U PERIODU 1986-2012 GODINA

Muškarci čine veliku većinu među osobama kod kojih je dijagnostikovana HIV infekcija: 88%. Dok je incidencija HIV infekcija među muškarcima u poslednjoj deceniji porasla gotovo dvostruko, kod žena je incidencija skoro identična (grafikon 4).

GRAFIKON 4 - POLNOSPECIFIČNA INCIDENCIJA HIV INFEKCIJE U AP VOJVODINI NA 100.000 STANOVNIKA U PERIODU 1986-2012 GODINA

Ako se isključe oboleli od hemofilije, među građanima AP Vojvodine kod kojih je utvrđen način inficiranja, 75,3% osoba se inficiralo putem nezaštićenog seksualnog odnosa, 5,9% ubrizgavanjem droga, dok 11,1% čine ostali vidovi inficiranja (transplantacija, transfuzija, vertikalna transmisija). Kod 7,7% osoba nije utvrđen način inficiranja (grafikon 5).

GRAFIKON 5 - UČEŠĆE POJEDINIH PUTEVA PRENOŠENJA HIV U AP VOJVODINI U PERIODU 1986-2012 GODINA

Od manifestne HIV infekcije je obolelo 187 (51%) osoba kod kojih je dijagnostikovana HIV infekcija, a umrlo ih je 124. Od posledica manifestne HIV infekcije umrlo je 109 obolelih osoba, dok je 15 osoba umrlo od osnovne bolesti, koja nije povezana sa HIV infekcijom ili usled drugih razloga.

Trenutno 243 građanina AP Vojvodine znaju da žive sa HIV-om, od čega je 63 (26%) obolelo. Najveći broj osoba živi sa HIV-om na području Južnobačkog – 92 (37,9%) i Južnobanatskog okruga – 45 (18,5%), nešto manje na području Severnobačkog – 37 (15,2%), Sremskog – 35 (14,4%) i Zapadnobačkog okruga – 15 (6,2%), dok najmanji broj osoba živi sa HIV-om na području Severnobanatskog – 11 (4,5%) i Srednjobanatskog okruga – 8 osoba (3,3%) .

Slučajevi HIV infekcije zabeleženi su u 37 od 45 vojvođanskih opština (82%).

PRAĆENJE HIV INFEKCIJE

Kretanje HIV infekcije i njene karakteristike prate se kontinuirano od 1985. godine od strane Instituta za javno zdravlje Vojvodine, u saradnji sa zavodima za javno zdravlje u Subotici, Somboru, Sremskoj Mitrovici, Kikindi, Zrenjaninu i Pančevu. Praćenje HIV infekcije sprovodi se putem Pokrajinskog registra HIV infekcija, koji omogućava sagledavanje trendova i karakteristika HIV infekcija i predstavlja osnovu za planiranje preventivnih mera i smernica zdravstvene politike.

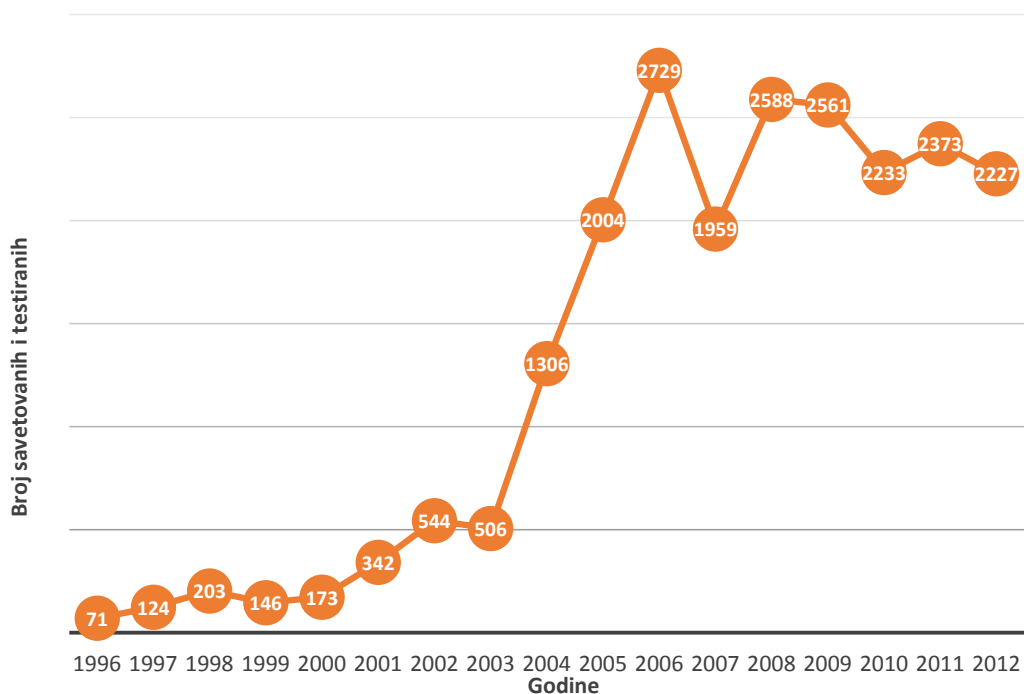
PREVENCIJA HIV INFEKCIJA

Prevenciju HIV infekcija koordinišu Institut za javno zdravlje Vojvodine i mreža zavoda za javno zdravlje, a sprovode zdravstvene i druge ustanove, kao i nevladine organizacije (pregled aktivnosti u prilogu).

DOBROVOLJNO POVERLJIVO SAVETOVANJE I TESTIRANJE NA HIV

Dobrovoljno poverljivo savetovanje i testiranje na HIV (DPST) predstavlja jednu od najznačajnijih mera prevencije HIV infekcije. To je proces u čijem središtu je korisnik – klijent, koji u razgovoru sa savetnikom, posebno edukovanim za sprovođenje ovakvog individualnog savetovanja, razmatra svoje sopstvene rizike za HIV u okviru savetovanja pre testiranja, zatim mu se objašnjava značenje rezultata testa i način sprovođenja samog testiranja. Klijentu se tokom savetovanja pruža podrška i on/ona se priprema da se suoči sa svojim rezultatom. Tokom savetovanja posle testiranja tumači se rezultat, razgovara o daljim ličnim strategijama za smanjenje rizika i klijent se po potrebi upućuje u druge institucije i organizacije radi dalje dijagnostike, lečenja, psihosocijalne podrške.

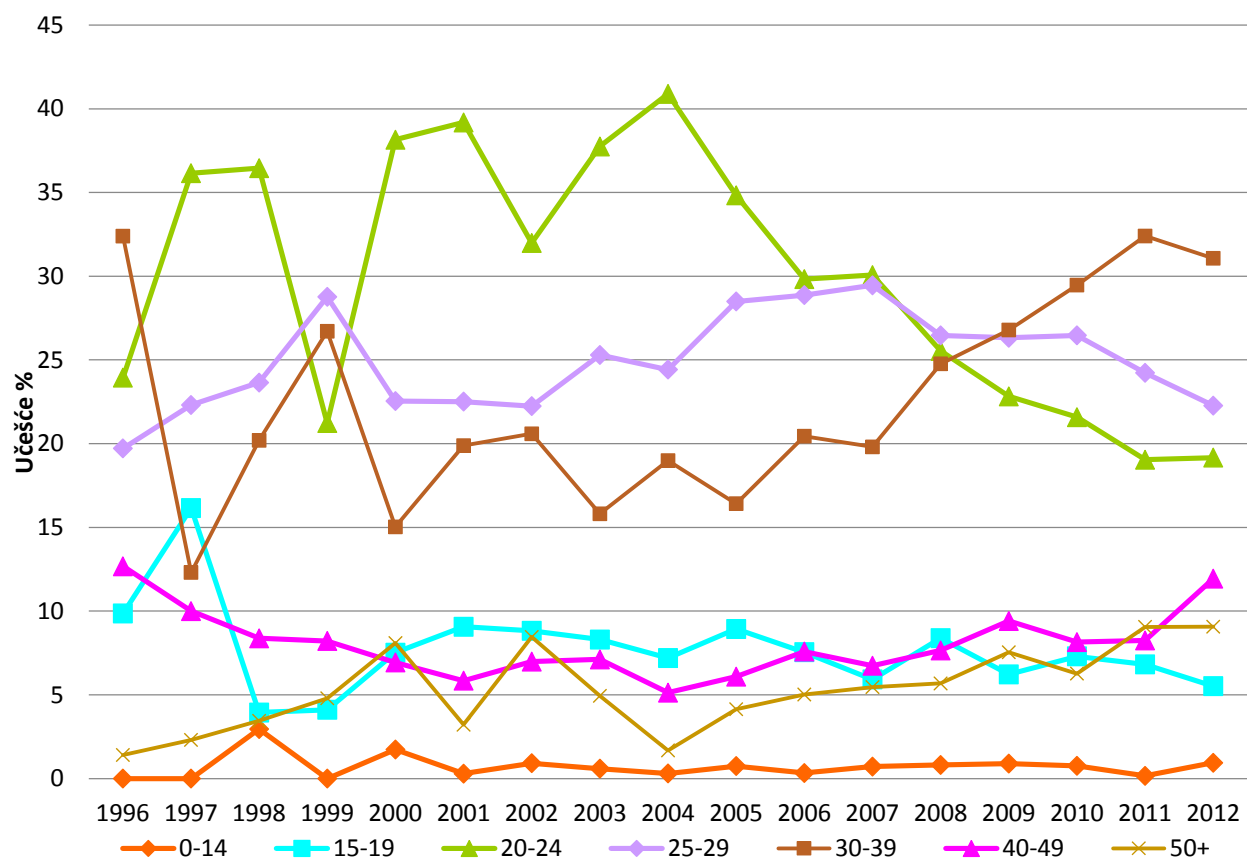
Određeni vid savetovanja pre testiranja sprovodio se u Institutu za javno zdravlje Vojvodine od samog početka HIV epidemije – od 1985. godine, da bi tokom 2002. i 2003. godine bile sprovedene intenzivne edukacije kadra, kao i promocija DPST u celoj AP Vojvodini.

GRAFIKON 6 - BROJ OSOBA OBUHVAĆENIH DPST U AP VOJVODINI U PERIODU 1996-2012 GODINA

Broj klijenata Savetovališta u AP Vojvodini ima rastući trend sve do 2007. godine, nakon čega dolazi do stagnacije. U 2012. godini je 2227 klijenata obuhvaćeno DPST-om (grafikon 6).

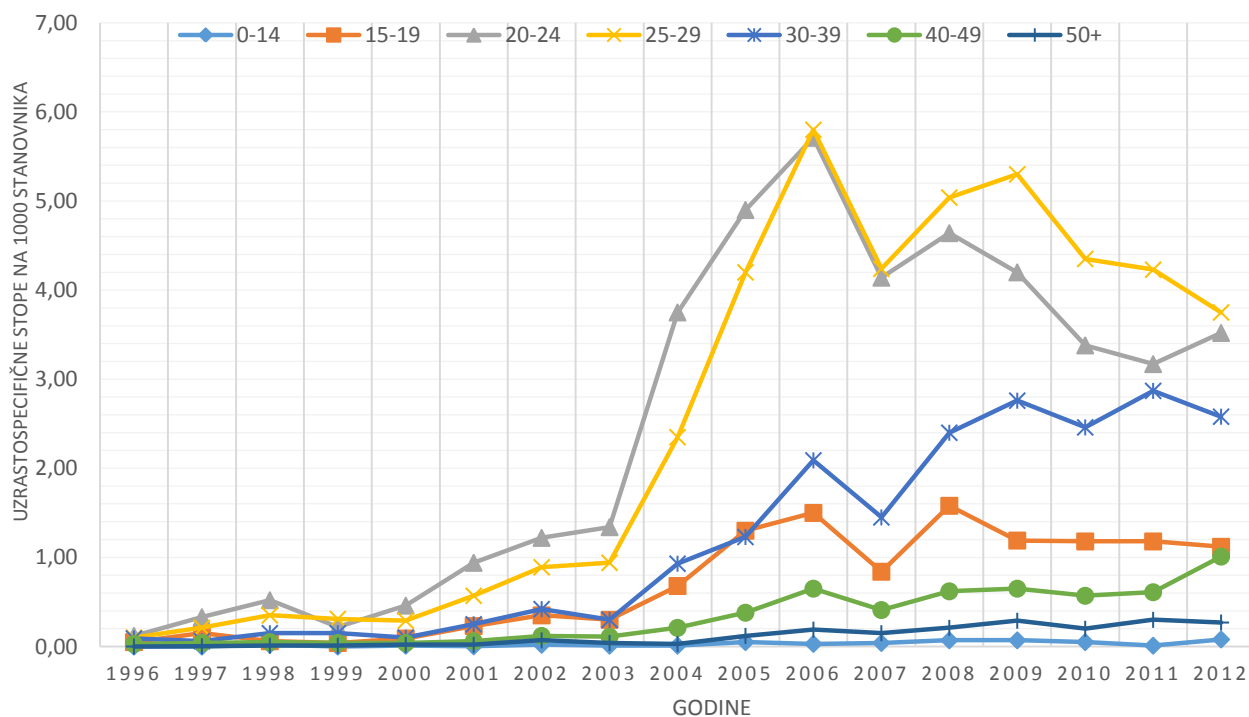
Najveće učešće među klijentima DPST čine mladi uzrasta od 20 do 24 godine, ali se njihovo učešće kontinuirano smanjuje. U 2012. godini najveći broj testiranih pripada uzrastu od 30 do 39 godina sa ukupno 692 testirana klijenta (grafikon 7).

GRAFIKON 7 - UČEŠĆE POJEDINIHZ UZRASNIH KATEGORIJA U DPST-U U AP VOJVODINI U PERIODU 1996-2012 GODINA

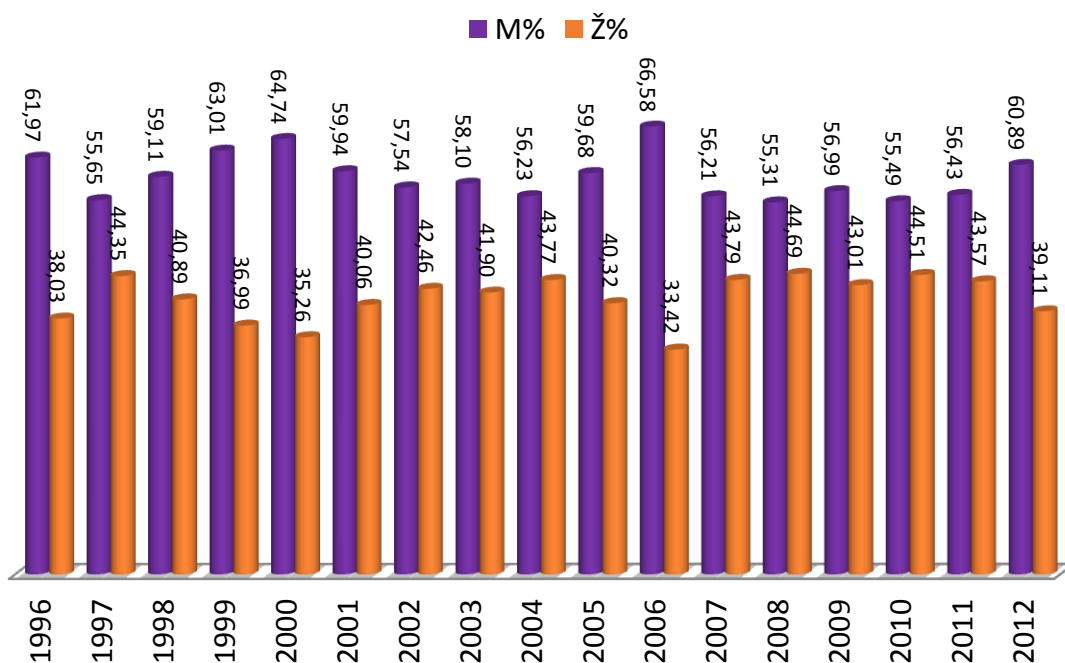
U pogledu broja testiranih na 1000 stanovnika odgovarajućeg uzrasta, uočava se da su ove stope bile najviše u uzrastu od 20 do 24 godine, do 2008. godine, da bi nakon toga počeo trend rasta testiranih klijenta na HIV u uzrastu od 30 do 39 godina (grafikon 8).

Iako se 28,7% HIV infekcija u poslednje tri godine dijagnostikovalo kod osoba starijih od 40 godina, stope testiranja u ovom uzrastu su veoma niske.

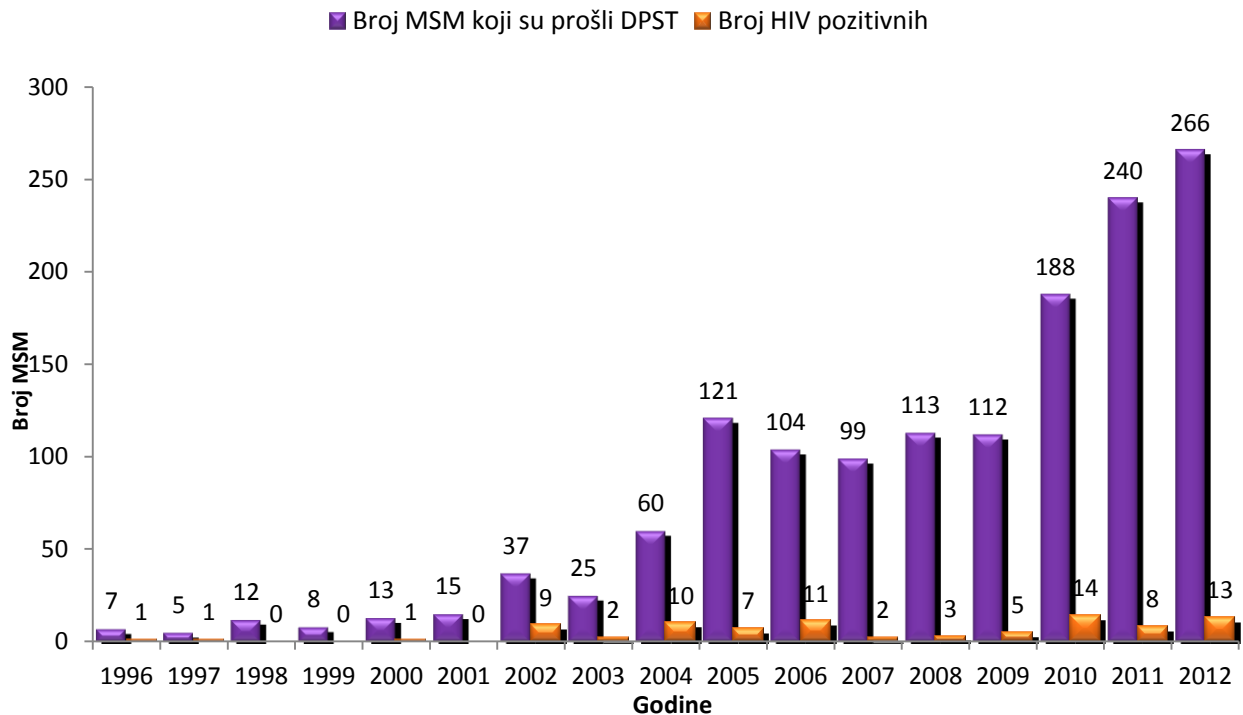
GRAFIKON 8 - DPST U AP VOJVODINI U PERIODU 1996-2012 GODINA

Sa izuzetkom 2004. godine, kada su sprovedene masovne kampanje DPST među studentima Univerziteta u Novom Sadu, učešće muškaraca je nešto više u odnosu na učešće žena (grafikon 9).

GRAFIKON 9 - DPST U AP VOJVODINI PO POLU U PERIODU 1996-2012 GODINA

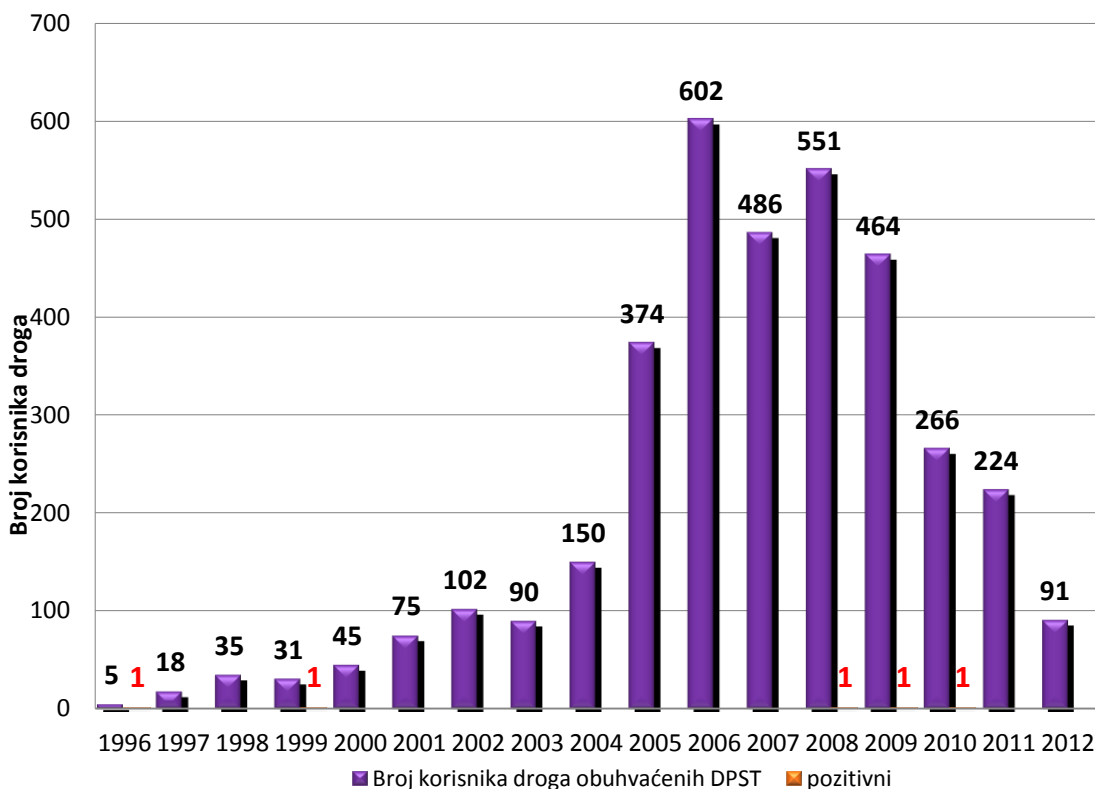
Najviše slučajeva HIV infekcije u AP Vojvodini dijagnostikuje se među muškarcima koji su imali seksualne odnose sa drugim muškarcima (MSM) (grafikon 10). Dok je do 2002. godine broj MSM obuhvaćenih DPST bio nizak, od 2002. taj broj stalno raste. Poseban značaj čini mogućnost savetovanja i testiranja na terenu, što je omogućeno kroz aktivnosti Omladine Jazasa Novi Sad.

GRAFIKON 10 - BROJ MSM OBUHVAĆENIH DPST-OM U VOJVODINI PERIODU 1996-2012 GODINA

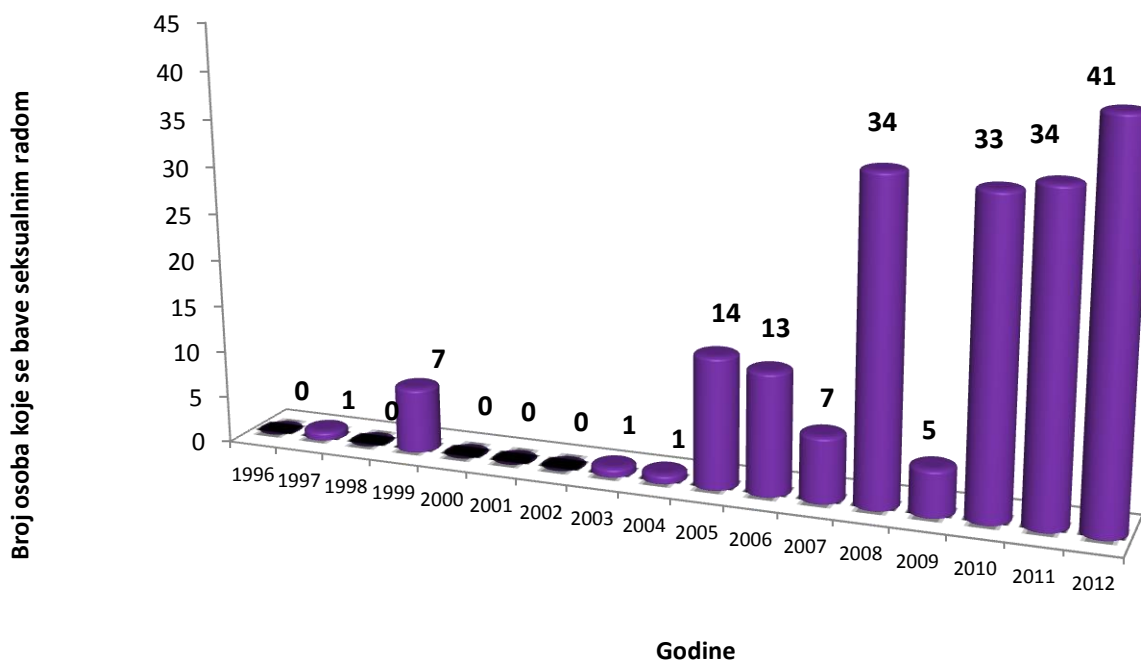
Broj testiranih korisnika droga je višestruko opao poslednjih godina. Rast broja testiranih korisnika droga trajao je do 2006. godine, zatim se nekoliko godina održavao na relativno približnom nivou, da bi od 2010. počeo drastično da opada, kao rezultat ne saradnje sa ustanovama za lečenje bolesti zavisnosti.

Dodatni značaj za prevenciju i ranu dijagnostiku HIV-a ima sprovođenje DPST na terenu, odnosno u komunama u kojim se leče zavisnici. Međutim, zbog izostanka adekvatne saradnje instituta i zavoda za javno zdravlje sa ustanovama koje se bave lečenjem bolesti zavisnosti, nemotivisanosti ovih ustanova za DPST među njihovim pacijentima, kao i organizacionim problemima sa kojima se suočavaju ustanove za izvršenje zakonskih sankcija, broj testiranih korisnika droga u 2012. godini je tri i više puta niži nego ranijih godina (grafikon 11).

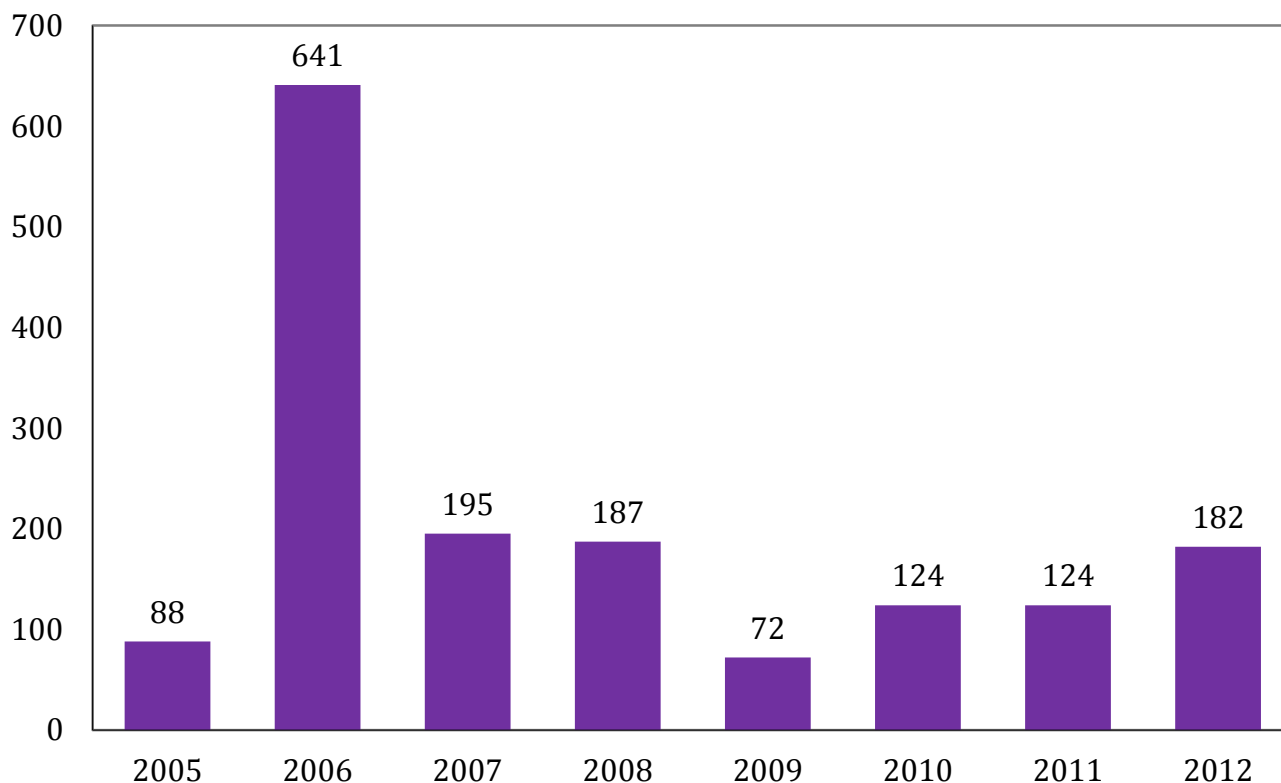
GRAFIKON 11 - KORISNICI DROGA OBUHVAĆENI DPST-OM U AP VOJVODINI U PERIODU 1996-2012 GODINA

Osobe koje se bave seksualnim radom predstavljale su jednu od najteže dostupnih populacija. Od 2005. godine njihov obuhvat DPST-om počinje da raste, da bi 2008. dostigao maksimum, zahvaljujući terenskom radu organizacije PREVENT. U 2012. godini testirana je 41 seksualna radnica. Među ovim osobama nisu dijagnostikovani slučajevi HIV infekcije (grafikon 12).

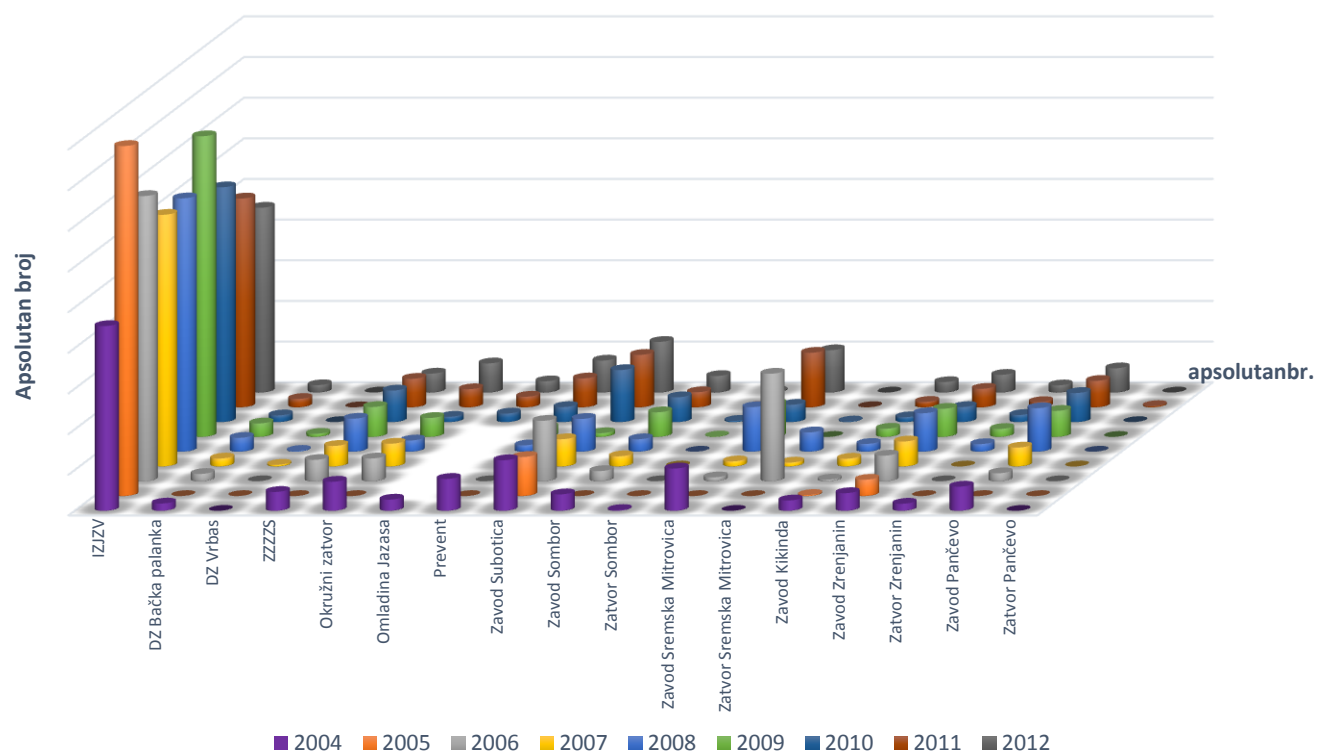
GRAFIKON 12 – OSOBE KOJE SE BAVE SEKSUALNIM RADOM OBUHVAĆENE DPST-OM U AP VOJVODINI U PERIODU 1996-2012 GODINA

Otvaranjem Savetovališta za DPST u Okružnom zatvoru u Novom Sadu počinje sprovođenje preventivnog programa među osobama lišenim slobode, koji su smešteni na području AP Vojvodine. DPST se u prethodnim godinama sprovodio u pet ustanova – Okružni zatvor Novi Sad, Okružni zatvor Zrenjanin, KPZ Sremska Mitrovica, Okružni zatvor Subotica i KPZ Sombor (grafikon 13).

GRAFIKON 13 - OSOBE LIŠENE SLOBODE OBUHVAĆENE DPST-OM U AP VOJVODINI U PERIODU 2005-2012 GODINA

Pored savetovališta u Institutu za javno zdravlje Vojvodine u Novom Sadu i Zavodima za javno zdravlje, tokom prethodnog perioda su otvorena i savetovališta u Zavodu za zdravstvenu zaštitu studenata Novi Sad, kao i u Domovima zdravlja u Bačkoj Palanci i Vrbasu, da bi od 2005. godine počelo da funkcioniše i savetovalište u Okružnom zatvoru Novi Sad. Narednih godina aktivira se i savetovanje i testiranje u KPZ Sremska Mitrovica, KPZ Sombor, u Okružnom zatvoru Zrenjanin i u Okružnom zatvoru Subotica. Od 2008. godini nevladina organizacija PREVENT, a od 2010. godine i Omladina Jazasa-a Novi Sad sprovode DPST na terenu.

GRAFIKON 14 - KRETANJE OBUHVATA DPST-OM U ODNOSU NA USTANOVE I ORGANIZACIJE U AP VOJVODINI U PERIODU 2004-2012 GODINA

Daleko najveći broj DPST obavi se u Institutu za javno zdravlje Vojvodine u Novom Sadu, gde je pojedinih godina obuhvaćeno preko 80% svih klijenata DPST u AP Vojvodini. Međutim, nedostatak kadra i diskontinuirano snabdevanje testovima, posebno za hepatitis C i B, doveli su do pada broja korisnika poslednjih godina (grafikon 14).

PREVENCIJA IZLOŽENOSTI KRVLJU PRENOSIVIM INFEKCIJAMA

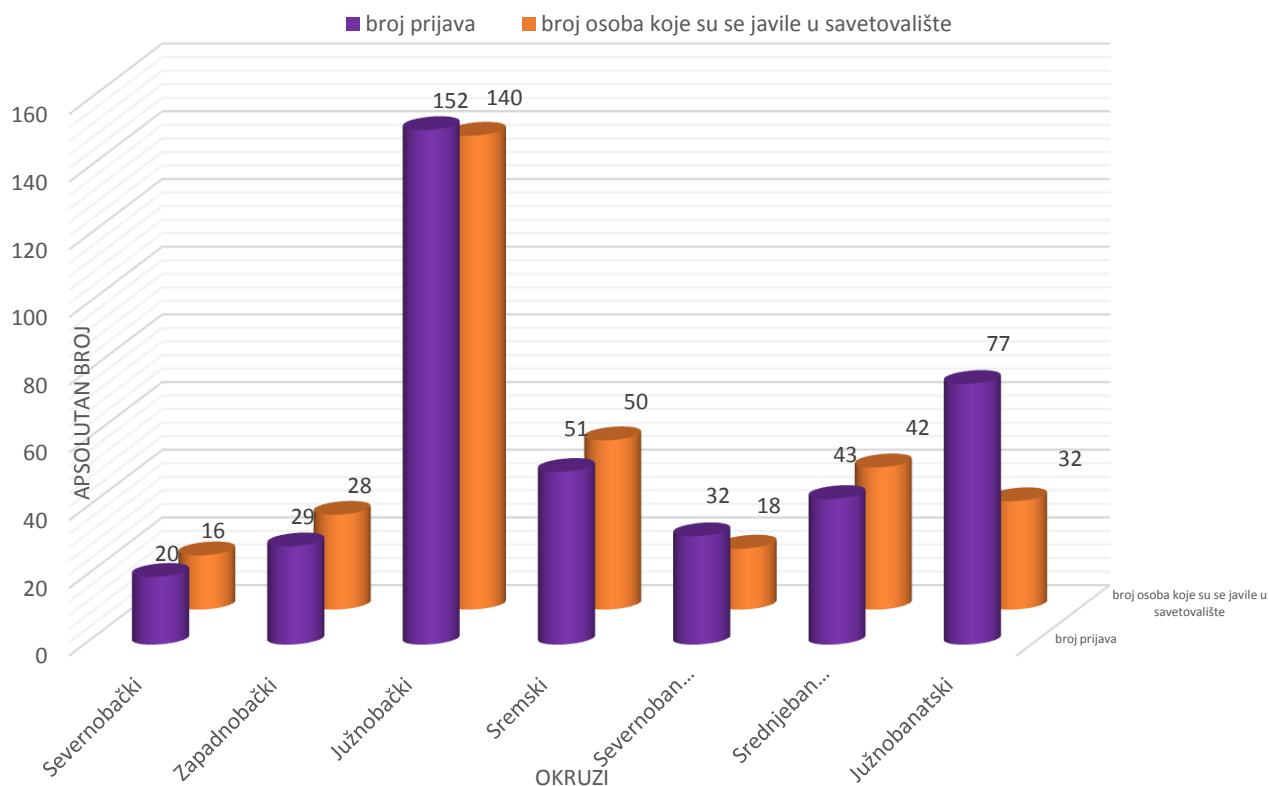
Od 2007. godine na nivou AP Vojvodine postoji sistem praćenja izloženosti potencijalno zaraznom materijalu. Sprovodi se putem mreže instituta i zavoda za javno zdravlje, u saradnji sa svim ustanovama koje obavljaju zdravstvenu zaštitu.

U 2007. godini određeni su lokalni koordinatori za prevenciju i kontrolu krvlju prenosivih infekcija u svim vojvođanskim zdravstvenim ustanovama, kao i u ustanovama socijalne zaštite. Održana je edukacija koordinatora i svim ustanovama su distribuirane pisane preporuke o prevenciji i kontroli, odnosno postupanju u slučaju akcidenta.

U 2008. godini izvršena je edukacija i predstavnika privatnih zdravstvenih ustanova, a od 2009. godine nastavljena je kontinuirana edukacija zdravstvenih radnika o krvlju prenosivim infekcijama.

Nadzor nad izloženostima sprovodi se putem prijave od strane zdravstvenih ustanova i ustanova socijalne zaštite, kao i putem savetovališta.

U 2012. godini prijavljene su 404 izloženosti, od kojih se 326 osoba javilo u savetovalište (81,4%), kako bi se procenio rizik od krvlju prenosivih infekcija i započela postekspoziciona zaštita (grafikon 15).

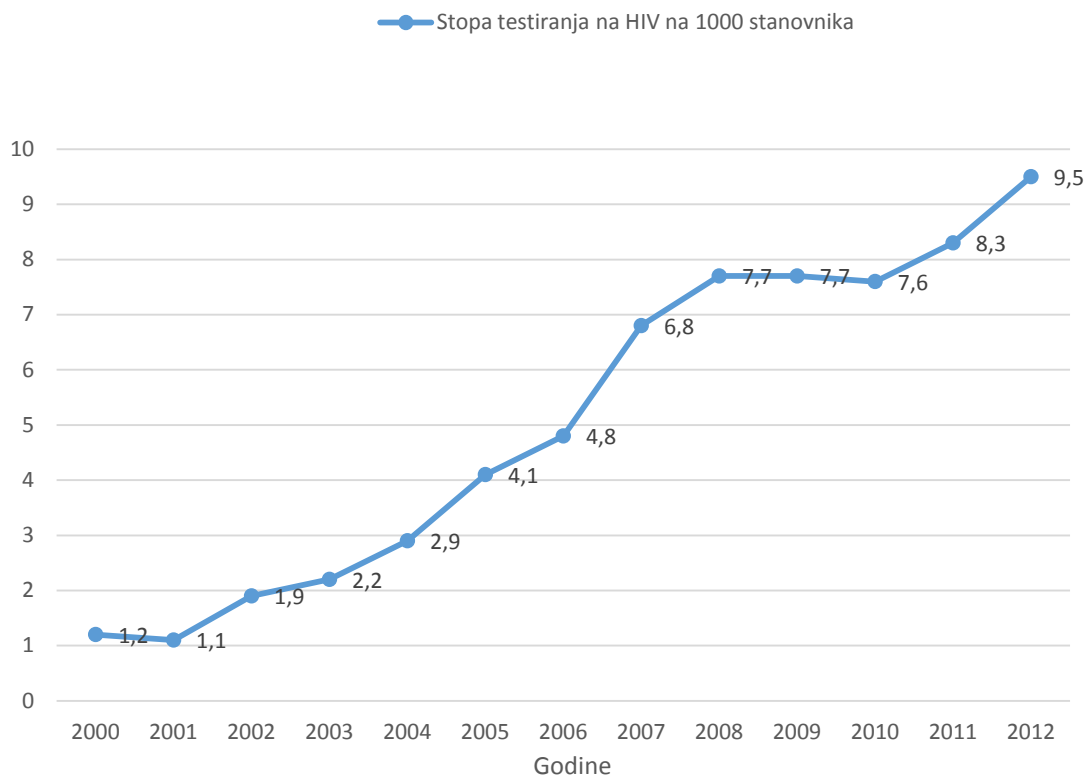
GRAFIKON 15 - ODNOS BROJA PRIJAVLJENIH I SAVETOVANIH OSOBA IZLOŽENIH POTENCIJALNO INFEKTIVNOM MATERIJALU U 2012. GODINI PO OKRUŽIMA U AP VOJVODINI

Među registrovanim izloženostima, u 338 slučajeva radilo se o radnicima u zdravstvu (83,7%), dok je u 66 slučajeva (16,3%) došlo do izlaganja ostalih građana.

DIJAGNOSTIKA HIV INFEKCIJE

Dijagnostika HIV infekcije sprovodi se kod pacijenata koji imaju kliničke ili epidemiološke indikacije za testiranje, kao i kod klijenata savetovališta za dobrovoljno poverljivo savetovanje i testiranje (DPST).

Stopa testiranja na HIV na 1000 stanovnika beleži kontinuirani porast poslednjih godina (grafikon 16). U poređenju sa stopama u drugim evropskim zemljama, stopa testiranja je daleko niža nego u većini evropskih zemalja.

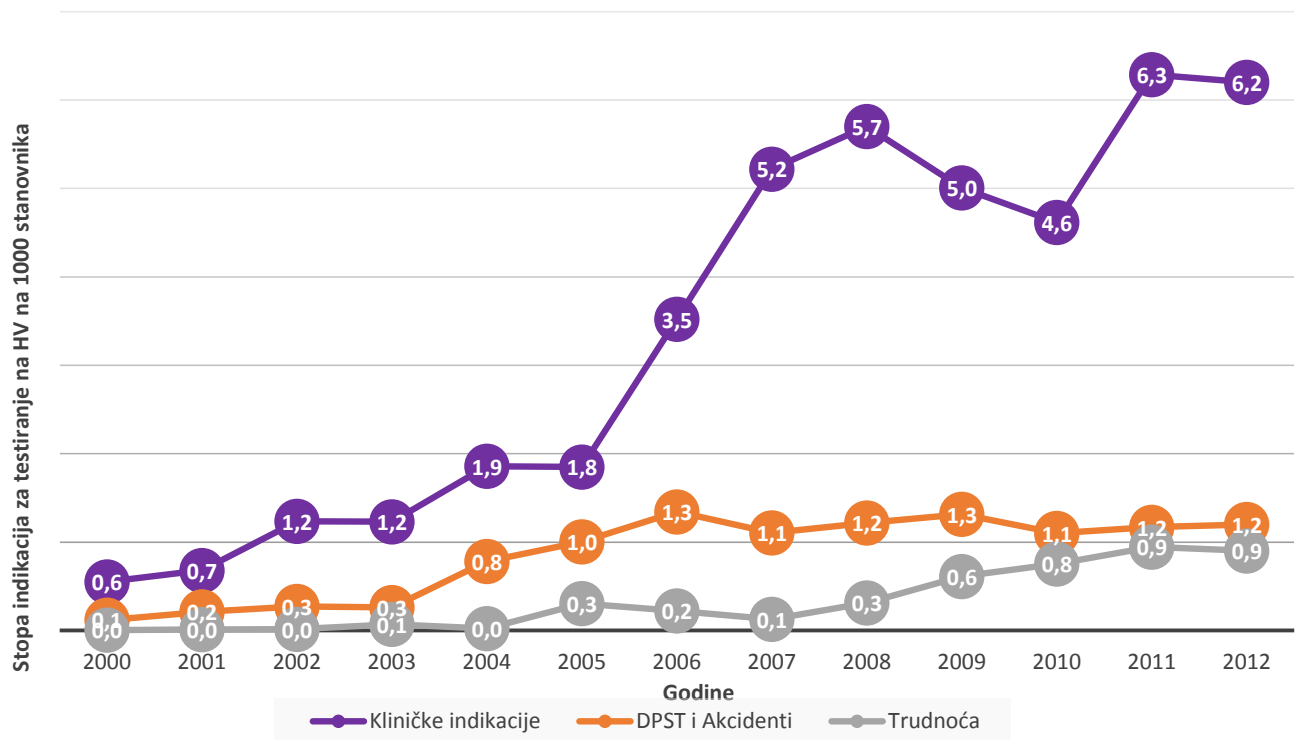

GRAFIKON 16 - STOPA TESTIRANJA NA HIV U AP VOJVODINI (OSIM DDK I TESTIRANIH U SVRHU ISTRAŽIVANJA) U AP VOJVODINI U PERIODU 2000-2012 GODINA

U 2012. godini sprovedeno je ukupno 83.045 testiranja na HIV (bez testiranja u svrhe istraživanja), od čega je dobrovoljnih davalaca krvi bilo 64.738 (6503 koji su dali krv prvi put i 58.235 višestrukih davalaca), odnosno 78%.

Najviše stope testiranja, izuzimajući dobrovoljne davaoce krvi, su za ambulantno/bolničke pacijente, upućene od strane ordinirajućeg lekara. Njihovo učešće u pojedinim godinama iznosilo je i do 60%. Broj testiranih na HIV po kliničkim indikacijama ima trend rasta od 2005. godine, sa najvećom stopom testiranih od 6,3 u 2011. godini (grafikon 17). U 2012. godini stopa testiranih na HIV je 6,2, a stope ostalih kategorija testiranih na HIV su bez bitnijih oscilacija

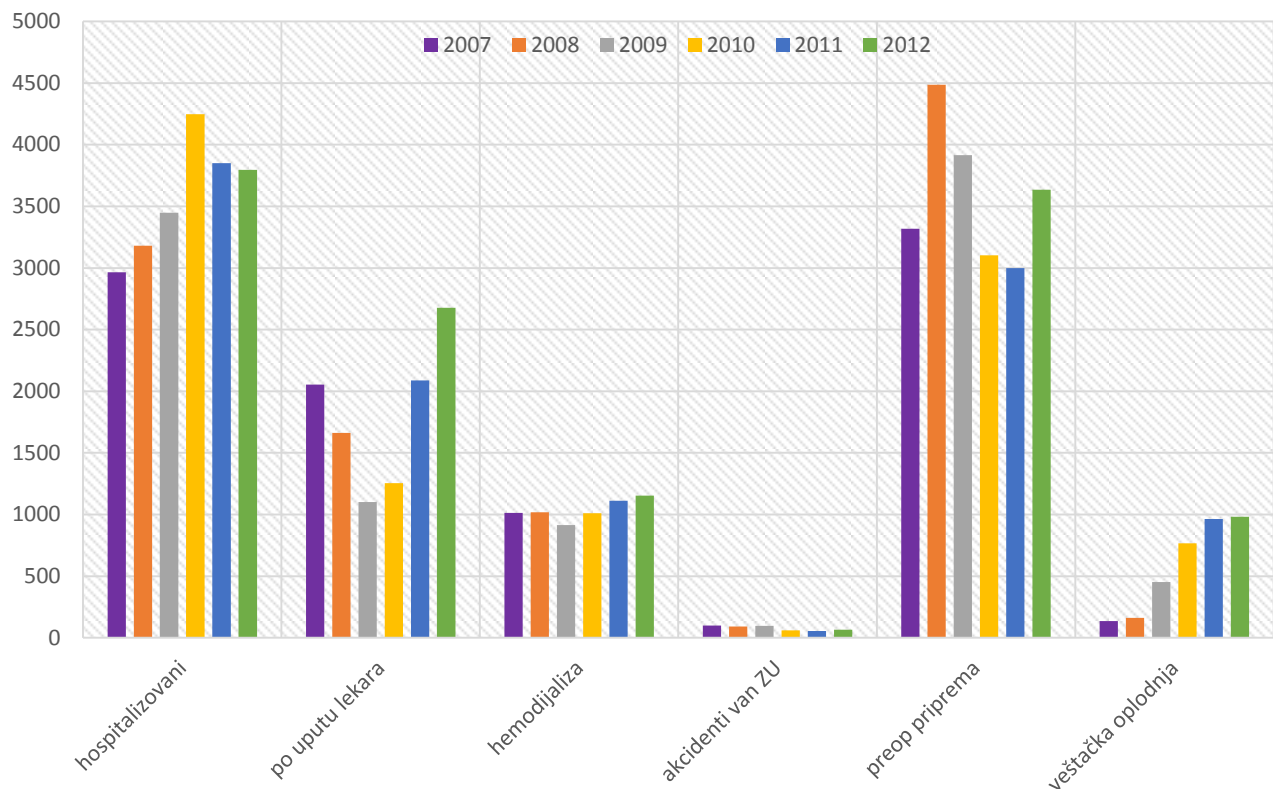
Učešće klijenata DPST bilo je najveće u periodu 2004-2006. godina, kada je bilo obezbeđeno kontinuirano snabdevanje testovima, kao i kada su se sprovodile kampanje promocije DPST, ali nikad nije prelazilo 30% testiranih. U 2012. godini su, osim dobrovoljnih davalaca krvi, svega 13,8% testiranih na HIV u AP Vojvodini bili klijenti savetovališta za DPST.

GRAFIKON 17 - INDIKACIJE ZA TESTIRANJE NA HIV U AP VOJVODINI U PERIODU 2000-2012 GODINA

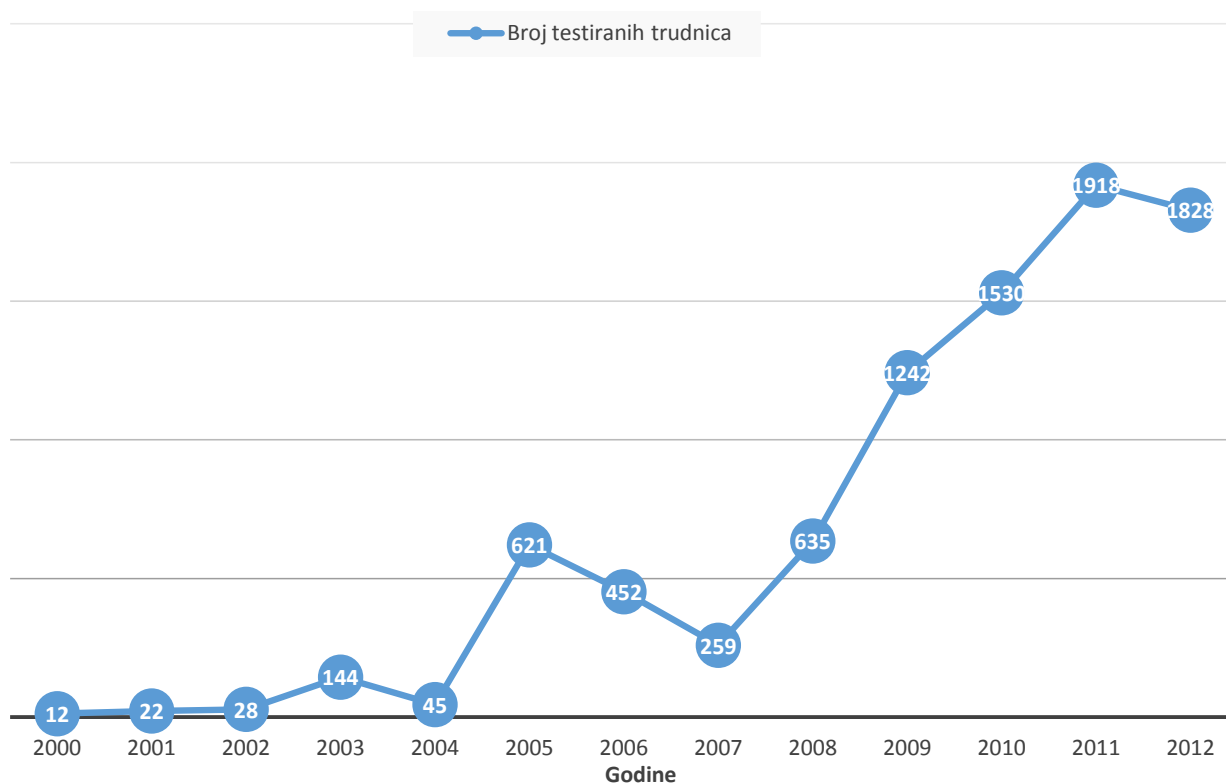
U okviru kliničkih indikacija, mandatorno testiranje u cilju pre operativne pripreme činilo je najveći deo, sa značajnim porastom u 2008. godini, a potom i u 2011. godini kada je stopa testiranja iznosila 6,3, a u 2012. godini stopa stagnira (grafikon 18).

Kada su u pitanju trudnice testirane na HIV, registrovan je porast 2003. godine, a masovnije testiranje započeto je 2005. godine, kada je u okviru projekta Globalnog fonda izvršena edukacija ginekologa pojedinih domova zdravlja i obezbeđena određena količina testova. Međutim, ova intervencija bila je kratkog daha, usled malog broja ginekologa obuhvaćenih ovim programom, njihovim negiranjem značaja HIV infekcije i nerešenim pitanjem finansiranja testova.

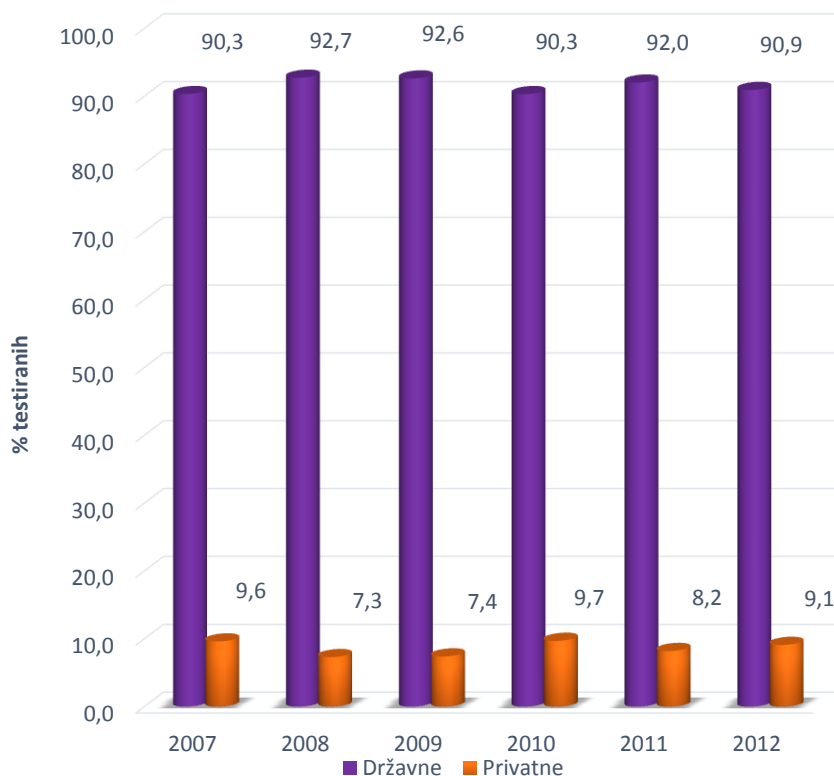
GRAFIKON 18 - UČEŠĆE POJEDINIH INDIKACIJA, IZRAŽENO U APSOLUTNIM BROJEVIMA U AP VOJVODINI U PERIODU 2007-2012 GODINA

U 2012. godini broj testiranih trudnica iznosio je 1.828, što čini 11,3% vojvođanskih trudnica (grafikon 19).

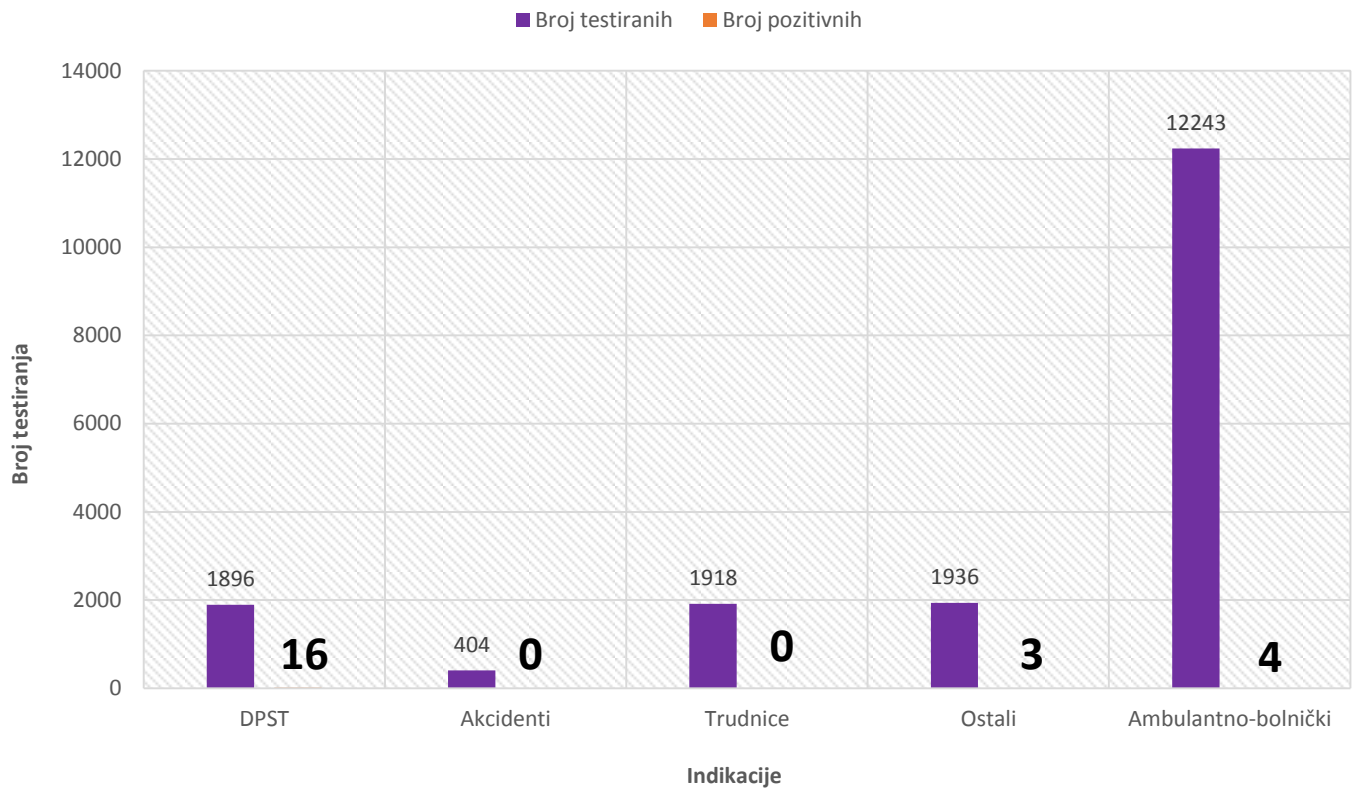
GRAFIKON 19 -BROJ TESTIRANIH TRUDNICA U AP VOJVODINI U PERIODU 2000-2012 GODINA

Broj građana AP Vojvodine koji su se testirali u privatnim laboratorijama u 2012. godini iznosi 9,1%, što je iznad prosečnog petogodišnjeg nivoa koji iznosi 8,3%. Najniži procenat testiranih osoba na HIV u privatnim laboratorijama iznosio je 7,3% u 2008. godini, a najviše testiranih je bilo 2010. godine - 9,7% . Tokom 2012.. godine procenat testiranih osoba na HIV bio je 9,1% (grafikon 20).

GRAFIKON 20 - TESTIRANJE NA HIV U DRŽAVNIM I PRIVATNIM LABORATORIJAMA U AP VOJVODINI U PERIODU 2007-2012 GODINA

Iako klijenti savetovališta za DPST čine svega 13,8% testiranih na HIV, u okviru savetovališta otkriveno je 16 slučajeva HIV infekcije, sa prevalencijom od 0,84%, dok je prevalencija među ambulantno-bolničkim pacijentima iznosila 0,06%. Među dobrovoljnim davaocima krvi, kod trudnica i osoba izloženim potencijalno infektivnom materijalu nije bilo novodijagnostikovanih HIV infekcija (grafikon 21).

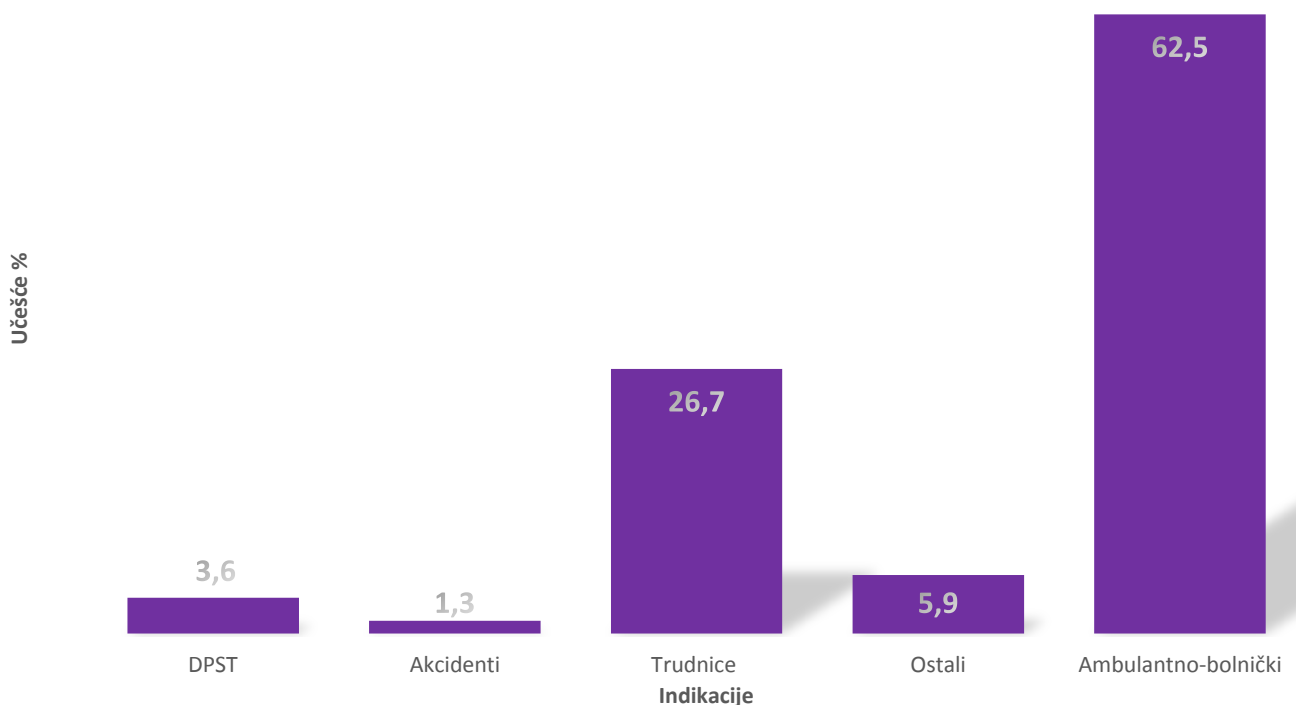

GRAFIKON 21 - ODNOS BROJA TESTIRANIH NA HIV I BROJA POZITIVNIH U AP VOJVODINI U 2012. GODINI

TESTIRANJE NA HEPATITIS B, HEPATITIS C I DRUGE SEKSUALNO PRENOSIVE INFEKCIJE

U 2012. godini obavljeno je ukupno 96.427 testiranja na HBsAg u AP Vojvodini. Od toga je 64.738 testiranja dobrovoljnih davalaca krvi - DDK (6503 osobe koje su prvi put dale krv i 58.235 višestrukih davalaca), što čini 67% svih testiranja na HBsAg.

Od ukupno 31.689 testiranja osim DDK, najviše je testiranih po kliničkim indikacijama – 62,5%, slede trudnice sa 26,7%, dok klijenti savetovališta za DPST čine tek 4,6% svih testiranih, a osobe izložene potencijalno infektivnom bolesničkom materijalu (akcidenti) svega 0,3% (grafikon 22). U privatnim laboratorijama sprovedeno je 5,5% testiranja na HBsAg.

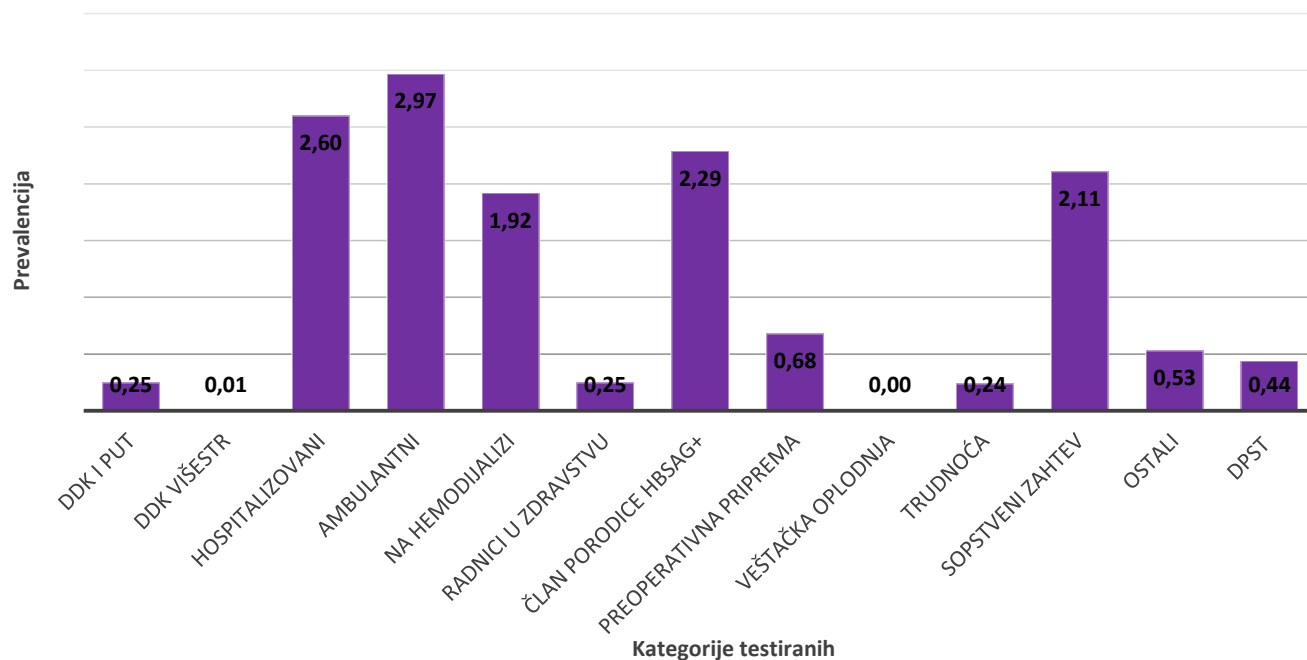

GRAFIKON 22 - TESTIRANJE NA HBSAG U AP VOJVODINI U 2012. GODINI

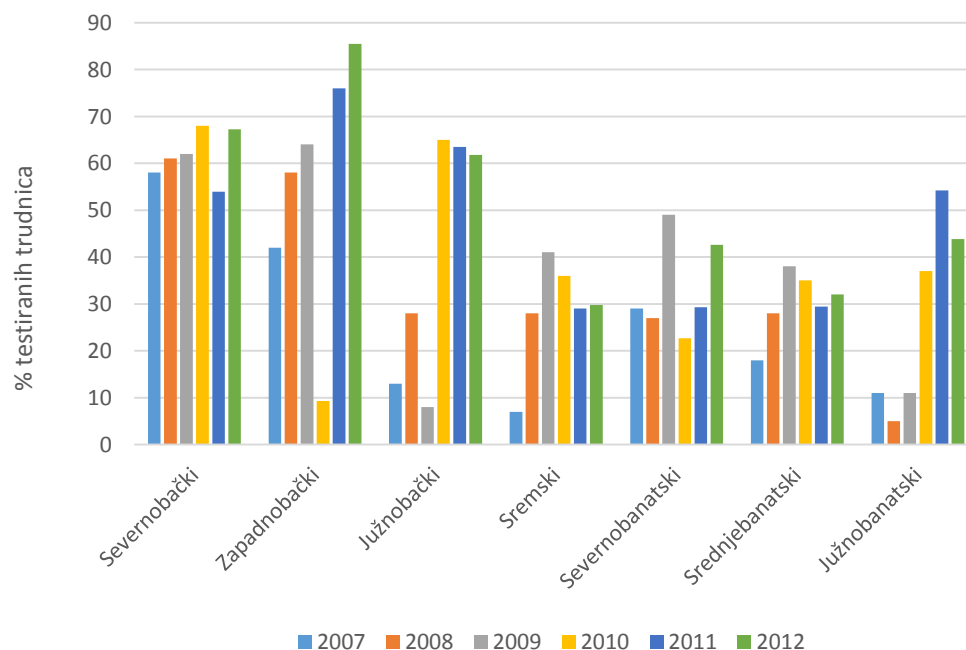
Najviše registrovane prevalencije HBsAg u 2012. godini su među ambulantnim pacijentima (2,97), hospitalizovanim pacijentima (2,60) i članovima porodice HBsAg pozitivnih osoba (2,29) (grafikon 23).

U pogledu značaja vertikalne transmisije hepatitisa B, posebno je bitno sagledati obuhvat trudnica testiranih na HBsAg. Iako se radi o zakonskoj obavezi, u 2012. godini se testiralo 52,5% vojvođanskih trudnica. Najviše testiranih trudnica je u Zapadnobačkom okrugu - 85,5%, dok je u Sremskom okrugu na HBsAg testirano samo 29,8% trudnica (grafikon 24).

Razlike u okruzima po broju testiranih trudnica možemo objasniti sledećim razlozima: neupućivanje trudnica na test na HBsAg od strane ginekologa, udaljenost Zavoda za javno zdravlje i Opštih bolnica u kojima se sprovodi testiranje, odnosno nejednako dostupnosti zdravstvene zaštite za sve građanke AP Vojvodine, kao i nedostatak promotivnih aktivnosti.

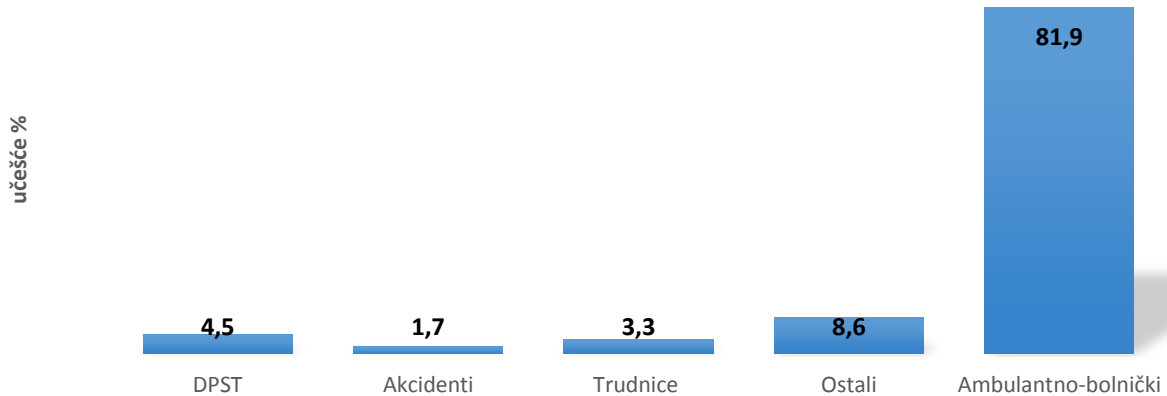

GRAFIKON 23 - PREVALENCIJA HBSAG MEĐU TESTIRANIMA U AP VOJVODINI U 2012. GODINI

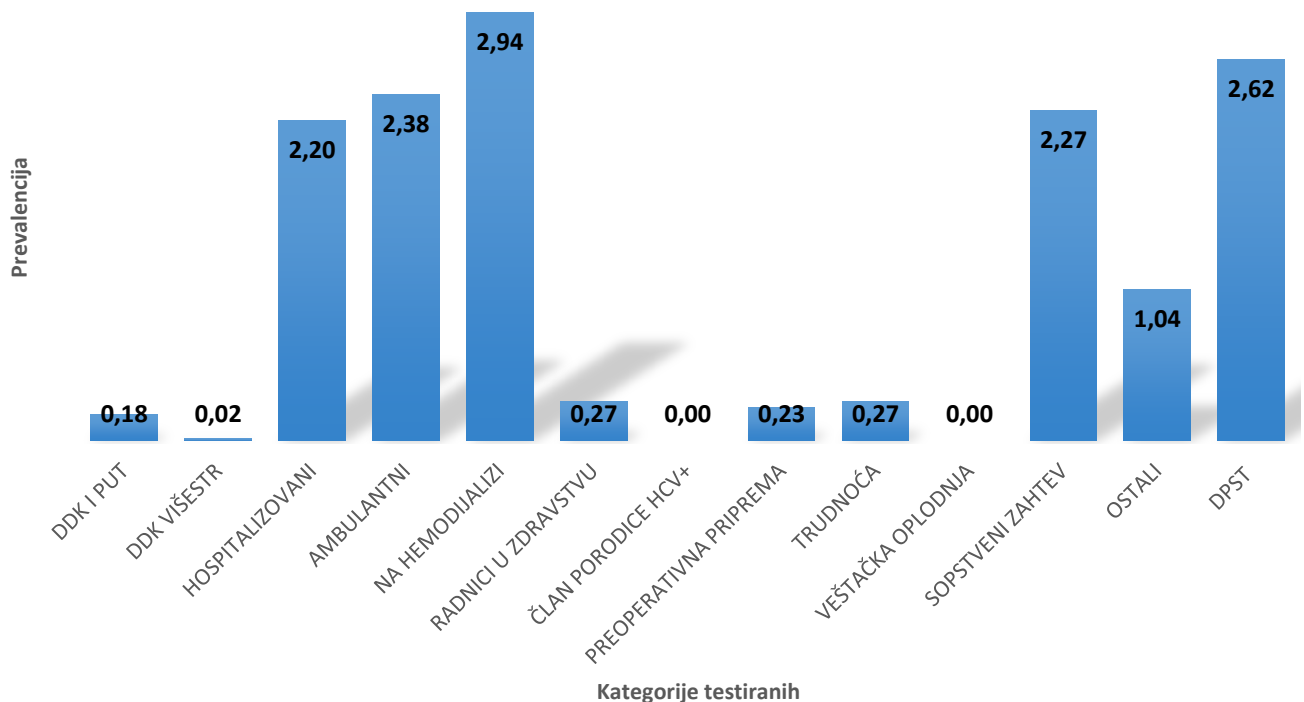

GRAFIKON 24 -TRUDNICE TESTIRANE NA HBSAG PO OKRUZIMA U AP VOJVODINI U PERIODU 2007-2012 GODINA

U 2012. godini obavljeno je ukupno 87.061 testiranje na anti HCV. Od toga je 64.738 testiranja dobrovoljnih davalaca krvi – DDK. Od ukupno 22.323 testiranja osim DDK, najviše je testiranih po kliničkim indikacijama - 81.9%, DPST čini 4,5%, trudnice 3,3%, a osobe izložene potencijalno zaraznom materijalu (akcidenti) 1.7% (grafikon 25). Kako se radi o oboljenju koje je vezano najčešće za određena rizična ponašanja, podatak o malom učešću testiranih po epidemiološkim indikacijama je nepovoljan.

GRAFIKON 25 - TESTIRANJE NA ANTI-HCV U AP VOJVODINI U 2012. GODINI

GRAFIKON 26 - PREVALENCIJA ANTI-HCV MEĐU TESTIRANIMA U AP VOJVODINI U 2012. GODINI

PRAĆENJE I LEČENJE OSOBA KOJE ŽIVE SA HIV-OM

Osposobljavanjem Klinike za infektivne bolesti Kliničkog centra Vojvodine za praćenje i lečenje osoba koje žive sa HIV-om, prvi put su se u 2008. godini stvorili uslovi da se građani AP Vojvodine leče u AP Vojvodini. Ranijih godina lečenje je sprovedeno isključivo u Beogradu.

PODRŠKA OSOBAMA KOJE ŽIVE SA HIV-OM

Tokom 2006. godine Institut za javno zdravlje Vojvodine, Centar Crvena linija, Omladina JAZAS-a Novi Sad, Novosadski humanitarni centar i Gradska organizacija Crvenog krsta Novi Sad sprovodili su projekat podrške osobama koje žive sa HIV-om na području Grada Novog Sada. Od tada su nevladine organizacije nastavile sa radom pružanja podrške osobama koje žive sa HIV-om na teritoriji AP Vojvodine.

Formiranje organizacija koje okupljaju ljude koji žive sa HIV-om, kao što su Udruženja Crvena linija, Stav+ i Nova+, kao i njihovim aktivnim učešćem u procesima odlučivanja može se značajno doprineti smanjenju stigmatizacije i diskriminacije osoba koje žive sa HIV-om.

DRUŠTVENI ODGOVOR NA EPIDEMIJU HIV INFEKCIJE

U 2008. godini formirana je od strane Sekretarijata za zdravstvo AP Vojvodine Pokrajinska HIV komisija, čiji rad je nastavljen i u periodu 2009-2012. godina. Ovo je predstavljalo prvi korak u uključivanje organa AP Vojvodine, a prvenstveno Sekretarijata za zdravstvo, u aktivan odgovor na epidemiju HIV infekcija, s obzirom da su finansiranje aktivnosti i drugi oblici odgovora na HIV infekciju bili poslednjih godina prvenstveno centralizovani u Beogradu.

Pokrajinska HIV komisija formirala je veći broj radnih grupa, radi rešavanja aktuelnih pitanja, a izrađen je i Pokrajinski program odgovora na HIV epidemiju.

PRIORITETI ZA BUDUĆNOST

U cilju adekvatnog odgovora na HIV epidemiju neophodno je:

- osigurati finansiranje aktivnosti, a posebno prevencije, dijagnostike, lečenja i postekspozicione zaštite od strane Republičkog/Pokrajinskog zavoda za zdravstveno osiguranje, kao i omogućiti njihovu dostupnost svim građanima AP Vojvodine;
- unaprediti praćenje kretanja HIV infekcije na području AP Vojvodine sprovođenjem biobihejvioralnih studija u različitim gradovima Pokrajine, kao i uvođenje praćenja rezistencije na lekove;

- unaprediti dijagnostiku HIV infekcije, posebno omogućavanjem tipizacije virusa i obezbeđenje dostupnosti i finansiranje potvrdnog testiranja, uključujući i dobrovoljne davaoce krvi;
- stvoriti uslove za praćenje trudnoće žena koje žive sa HIV-om i lečenje dece zaražene HIV-om;
- unaprediti prevenciju vertikalne transmisije i stvoriti mogućnost da svaka trudnica bude testirana na HIV, HBsAg i anti-HCV;
- osnažiti kapacitete savetovališta za HIV, posebno obezbeđenjem kontinuiranog finansiranja testiranja;
- proširiti indikacije za testiranje na HIV ambulantnih i hospitalizovanih pacijenata;
- finansirati preventivne programe, a posebno one usmerene prema posebno osetljivim grupama, uključujući i terenski rad, programe za lečenje bolesti zavisnosti i smanjenje štete i preventivne programe u zatvorima;
- eliminisati stigmatizaciju i diskriminaciju osoba koje žive sa HIV-om iz zdravstvenih ustanova i ustanova socijalne zaštite, u zatvorima, policiji, tržištu rada, školama i predškolskim ustanovama;
- obezbediti snažniju participaciju organa AP Vojvodine i lokalne samouprave.

PRILOG - AKTIVNOSTI USTANOVA I ORGANIZACIJA

AKTIVNOSTI DOMOVA ZDRAVLJA

DOMOVI ZDRAVLJA	dostavili izveštaj	IZVEŠTAJ
DZ Ada		U okviru ustanove organizovana su dva organizaciona sastanka sa ukupno 28 učesnika. Održana su tri predavanja u srednjoj školi sa ukupno 67 slušaoca. Dva izabrana lekara su imala po jednu radio emisiju na lokalnoj radio stanici, gde su date preporuke u vezi prevencije HIV-a. Takođe je stanovništvo obavešteno o besplatnoj akciji testiranja na HIV u Kikindi. Na internet stranici Doma zdravlja Ada postavljene su sve informacije u vezi akcija. Obavljena su četiri individualna razgovora na temu prevencije HIV infekcije. U čekaonici doma zdravlja održana su dva grupna zdravstveno vaspitna rada sa ukupno 32 učesnika. U čekaonicama su postavljena tri postera na temu prevencije HIV: U aktivnosti Doma zdravlja Ada su uključene četiri institucije: OŠ "Čeh Karolj" Ada, OŠ "Novak Radonić" Mol, Tehnička škola Ada i predškolska ustanova "Čika Jova Zmaj" Ada.
DZ Alibunar	*	
DZ Apatin		U 2012. godini zaposleni DZ su aktivno učestvovali u edukaciji stanovništva o prevenciji HIV infekcije, naročito populacije uzrasta od 13 godina do 19 godina. U sprovođenju zdravstveno-vaspitnog rada aktivno učestvuju sestre iz polivalentne patronaže u saradnji sa dr Tanjom Nikitović, moderatorom edukacija. Obuhvaćeni su značajni datumi iz kalendara zdravlja, obeleženi i praćeni na odgovarajuće načine na predavanjima u osnovnim i srednjim školama i radionicama u malim grupama. Podeljen je materijal edukativnog sadržaja u vidu flajera uputstvima, informacijama i savetima kako se zaštititi i ostati zdrav. Stanovništvo je informisano o tim događajima putem lokalne TV stanice, internet stranica i sl.
DZ Bač	*	
DZ Bačka Palanka		Kontinuirano se u medijima (radio) mesečno promoviše DPST savetovalište. Svi mediji (2 pisana medija, RTV BAP i 3 radio stanice) su dobili dopise o „Danu sećanja na preminule od HIV-a“, Svetskom danu hepatitisa i „1 decembru“. Epidemiolog je imao 3 gostovanja na lokalnom radiju – tema je HIV, hepatitisi, polno prenosive infekcije. Dermatolog je takođe gostovao na RTV Vestima, sa temom polno prenosivih infekcija. Jedno predavanje održano je u Metadonskom centru za klijente (50 osoba), a tema je bila prevencija polno prenosivih infekcija, kada su podeljeni kondomi kao i promo materijal o PPI. U okviru DPST savetovališta testirano je 30 klijenata tokom 2012. godine. Individualno zdravstveno prosvetno rad sa učenicima srednjih škola i 8 razreda OŠ sprovodi se tokom sistematskih pregleda (oko 800).
DZ Bačka Topola		Dana 24. 05. 2012. godine održano je edukativno predavanje osmom razredu Osnovne škole u Staroj Moravici u organizaciji Polivalentne patronažne službe -25 slušalaca. Dana 31.05.2012. godine održano je edukativno predavanje u Osnovnoj školi u Pačiru osmim razredima (2) u organizaciji Polivalentne patronažne službe - 41 slušalac, a 04.06.2012. godine u Osnovnoj školi u Staroj Moravici osmom razredu u organizaciji Polivalentne

		patronažne službe. Bilo je 17 slušalaca. Dana 28.11.2012. godine održana je akcija besplatnog testiranja na HIV virus u saradnji sa Zavodom za javno zdravlje Subotice u Službi za preventivne preglede Doma zdravlja i Službe za lečenje i negu odraslog stanovništva. Tom prilikom testiralo se 29 osoba. U glavnom holu Doma zdravlja postavljene su izložbe na temu HIV-a. Dana 30.11.2012. godine održani su Štandovi zdravlja u srednjim školama (gimnaziji, srednjoj tehničkoj i srednjoj poljoprivrednoj školi) gde su se davale informacije o HIV infekciji, prevenciji, mogućnostima testiranja, deljeni su kondomi i promotivni materijal, a u pozadini je bila postavljena izložba. Podeljeno je 500 kondoma i oko 450 flajera, koje je ustupila Organizacija Stav plus iz Subotice. Dana 14.12.2012. godine u Domu zdravlja, u Službi za preventivne preglede i Službi za lečenje i negu odraslog stanovništva su održane tri radionice - 21 slušalac. Dana 17.12.2012. godine u Mesnoj zajednici u Bačkoj Topoli održana je jedna izložba i mala grupa na ovu temu - 40 slušalaca. Nosioći svih ovih aktivnosti su medicinske sestre iz Polivalentne patronažne službe.
DZ Bački Petrovac		Nisu sprovodili aktivnosti.
DZ Bečej		Održana su tri predavanja u višim razredima osnovne škole - 22 učenika. Služba za zdravstvenu zaštitu dece i žena u okviru redovnog rada savetovališta je sa određenom uzrasnom grupom obradila temu HIV-a.
DZ Bela Crkva	*	
DZ Beočin		Patronažna služba obavila predavanja u višim razredima osnovnih škola na temu HIV-a. Individualan rad lekara i medicinskih sestara sa rizičnim grupama sprovodi se kontinuirano.
DZ Čoka		Radio Max Čoka je emitovao emisiju u kojoj su slušaoci informisani o obeležavanju Svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a, epidemiologiji, prevenciji i mogućnostima terapije, a prisustvovali su i srednjoškolci koji su postavljali pitanja. Održan je kratak organizacioni sastanak sa nastavnicima osnovnih škola povodom predavanja za učenike o HIV/AIDS-u. U dve osnovne škole lekari su održali predavanja učenicima osmih razreda o HIV/AIDS-u, bilo prisutno 52 učenika i 4 profesora. Radio Max Čoka je emitovao još jednu emisiju na temu HIV/AIDS-a, sa telefonskim uključenjem lekara specijalista iz ZZJZ Kikinda, koji su slušaocima radija davali informacije o HIV/AIDS-u, njegovoj dijagnostici i prevenciji, kao i o mogućnosti da se uradi testiranje na HIV u Kikindi koje je sada posebno bilo organizovano u vidu Karavana testiranja na HIV, u organizaciji ZZJZ Kikinda, IZJZ Vojvodine i udruženje "Prevent" iz Novog Sada, a povodom Svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a. Održana je mala izložba u čekaonici Doma zdravlja Čoka.
DZ Irig		Nisu sprovodili aktivnosti.
DZ Inđija		Tokom cele godine u Domu zdravlja "Milorad Mika Pavlović" Inđija se sprovode aktivnosti na prevenciji i kontroli HIV infekcije i to preko akcija Savetovališta za mlade i Epidemiološke službe, a posebno se uzima učešće u obeležavanju 1 decembra kada su sprovedene sledeće aktivnosti: Edukativno predavanje tema "HIV/AIDS "O.Š."PETAR KOČIĆ", Inđija 28.11.2012. godina - dr Višnjevac, O.Š."DUŠAN JERKOVIĆ" 29.11.2012. godina - dr Višnjevac. O.Š."JOVAN POPOVIĆ" 30.11.2012. godina - dr Višnjevac. Nastup mediji - RTV MEGA Inđija 29.11.2012. godina, RTV Inđija 30.11.2012. godina- dr Zdenko Gajić. Promotivna kampanja centar grada T.Centar CITY 01.12.2012. godina Savetovalište za mlade, Epidemiološka služba i aktivisti Kancelarije za mlade Opštine Inđija.
DZ Kanjiža	*	

DZ Kikinda	*	
DZ Kovačica	*	
DZ Kovin	*	
DZ Kula	*	
DZ Mali Iđoš	*	
DZ Novi Kneževac	*	
DZ Novi Sad		Savetovalište za mlade osnovano je sa ciljem unapređenja i zaštite fizičkog i psihosocijalnog zdravlja mladih uzrasta 10-19 godina. Rad Savetovališta zasniva se na osnovnim principa primarne prevencije, u prvom redu vaspitno – edukativnom radu u cilju promocije zdravlja i zdravih stilova života. Svojim radom obuhvataju veliki broj adolescenata kroz individualni rad, radionice, predavanja, zdravstveno – promotivne aktivnosti na javnim mestima i dr. U radu Savetovališta učestvuju pedijatri, lekar specijalista socijalne medicine, psiholog, pedagog, specijalisti strukovne medicinske sestre iz oblasti Javno zdravlje i diplomirani organizator zdravstvene nege, a po potrebi se uključuju i lekari drugih specijalnosti (juvenilni ginekolog, urolog, dermatolog, neuropsihijatar i dr.). Sa učenicima osnovnih škola se realizuju teme: lična higijena, pravilna ishrana, zaštita reproduktivnog zdravlja mladih, prevencija bolesti zavisnosti (narkomanija i alkoholizam), prevencija pušenja, prevencija vršnjačkog nasilja, prevencija zavisnosti od interneta i prevencija kockanja. Sa učenicima srednjih škola se realizuju teme: pravilna ishrana, zaštita reproduktivnog zdravlja mladih (polno prenosive bolesti, metode kontracepcije), prevencija bolesti zavisnosti (narkomanija i alkoholizam), prevencija pušenja, prevencija zavisnosti od interneta, prevencija kockanja i prevencija karcinoma dojki (obuka o samopregledu dojki). Savetovalište za mlade se bavi zdravstveno – preventivnim radom iz oblasti reproduktivnog zdravlja, fokus aktivnosti je edukacija mladih o načinima transmisije HIV virusa, kao i podizanje svesti o neophodnosti adekvatne zaštite, gde se kondom smatra jedinom adekvatnom metodom. Veći nivo znanja doprineće smanjenju diskriminativnog stava mladih prema osobama koje žive sa HIV/AIDS-om.
DZ Odžaci	*	
DZ Opovo	*	
DZ Pančevo	*	
DZ Pećinci	*	
DZ Plandište	*	
DZ Ruma		Saradnja sa ZZJZ Sremska Mitrovica u slučaju akcidenta.
DZ Sečanj	*	
DZ Senta	*	
DZ Sombor	*	
DZ Srbobran	*	
DZ Sremska Mitrovica	*	
DZ Srpska Crnja	*	
DZ Stara Pazova		U toku 2012. godini Dom zdravlja „J.J.Zmaj“ Stara Pazova je sproveo aktivnosti uglavnom vezane za 1.decembar: Organizacioni sastanak sa zdravstvenim radnicima iz Patronažne službe oko predavanja i individualnog rada, organizacioni sastanak sa pedagozima osnovnih škola u vezi sa predavanjima, individualni rad sa pacijentima koji dolaze u Preventivni centar, jedna radio emisija, jedno predavanje sa izložbom za učenike 8. razreda osnovnih i učenike srednje škole, kojem je prisustvovalo 110 učenika, šest predavanja za učenike sedmih razreda osnovne škole sa 180

		prisutnih i dva predavanja za učenike 8. razreda sa 50 đaka.
DZ Subotica	*	
DZ Šid	*	
DZ Temerin		Održano je predavanje na temu HIV infekcije i AIDS 01.12.2012.godine u okviru obeležavanja Svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS u velikoj sali Doma zdravlja Temerin. Predavanju je prisustvovalo 40 srednjoškolaca uzrasta od 16 do 17 godina. Izrada, štampanje i podela lifleta u saradnji sa Kancelarijom za mlade. Zdravstveno vaspitna izložba na temu HIV/AIDS u Domu zdravlja „Temerin“ i zgradi opštine Temerin. Obaveštavanje u lokalnim medijama. Individualno zdravstveno vaspitni rad i preventivni pregledi omladinaca uzrasta 20-25 godina.
DZ Titel	*	
DZ Vrbas		Organizovano je dobrovoljno i poverljivo savetovanje i testiranje na HIV u mobilnoj medicinskoj jedinici povodom Nacionalne kampanje „Ne možeš da znaš dok se ne testiraš“ u saradnji sa IZJZV i NVO Prevent. Događaj je praćen u lokalnim medijama.
DZ Vršac		Dom zdravlja Vršac je 30.11.2012. godine obeležio Svetski dan borbe protiv HIV/AIDS-a. U kampanju su uključene sve službe, a zaposleni su ukazali pacijentima na značaj ove bolesti. Zaposleni u Službi za zdravstvenu zaštitu dece su u saradnji sa Pedagoškom Akademijom, u njihovom amfiteatru održali dva predavanja na temu HIV/AIDS, a 04.12.2012. godine su u Gimnaziji održali dva predavanja na iste teme. Ukupno je održano: dva organizaciona sastanka, 14 predavanja na kojima je učestvovalo 478 učesnika, četiri medijska nastupa od toga tri na TV, a jedan u pisanoj štampi. Obavljeno je ukupno 22 individualna zdravstvena rada, dva grupna i dve izložbe. Distribuirano je pet postera i 65 flajera. Na sajtu DZ Vršac je postavljen tekst o obeležavanju svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a.
DZ Zrenjanin	*	
DZ Žabalj		01.12.2012 podeljen edukativni materijal učenicima Srednje škole u Žablju.
DZ Žitište		Sprovedena predavanja u osnovnim školama od V-VIII razreda - oko 800 učenika.

* nisu dostavili podatke

AKTIVNOSTI INSTITUTA I ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVLJE I DRUGIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA

DRŽAVNE USTANOVE	dostavili izveštaj	IZVEŠTAJ
Institut za kardiovaskularne bolesti Vojvodine	*	
Institut za onkologiju Vojvodine		Nisu sprovodili aktivnosti.
Institut za plućne bolesti Vojvodine	*	
Institut za javno zdravlje Vojvodine		Tokom 2012 godine kontinuirano je nastavljeno dobrovoljno i poverljivo savetovanje i testiranje u DPST

		Savetovalištu. Održan je koordinacioni sastanak Vojvođanske HIV mreže povodom koordinacije aktivnosti vezanih za 1. decembar. Sazvan je sastanak pokrajinske HIV komisije povodom konferencije za novinare koja je održana 1. decembra. Preliminarni izveštaj za HIV infekciju u Vojvodini u 2012. godini je izrađen, štampan i distribuiran, kao i promotivni materijal i poster povodom 1. decembra. Održano je predavanje na temu „Osnovne karakteristike HIV infekcije“ na Filozofskom fakultetu kome je prisustvovalo 100 studenata. Obavešteni su mediji o aktivnostima IZJZV i Vojvođanske HIV mreže. Postavljene su aktivnosti IZJZV i Vojvođanske HIV mreže na portal IZJZV, na sajtove i facebook NVO. Povodom Nacionalne kampanje Ministarstva zdravlja „Ne možeš da znaš dok se ne testiraš“, ostvarena je saradnja i organizovano je dobrovoljno i poverljivo savetovanje i testiranje sa NVO Prevent, NVO NSHC, Organizacijom za podršku ženama sa invaliditetom „Iz Kruga Vojvodina“, ZZJZ Kikinda, DZ Vrbas, Centrom za osnovnu policijsku obuku, SOS ženskim centrom i ZZZ Studenata. Potpisani su memorandumi o saradnji sa NVO.
Institut za zdravstvenu zaštitu dece i omladine Vojvodine	*	
Klinički Centar Vojvodine	*	
Opšta bolnica Kikinda	*	
Opšta bolnica Pančevo	*	
Opšta bolnica Senta	*	
Opšta bolnica Sombor	*	
Opšta bolnica Sremska Mitrovica	*	
Opšta bolnica Subotica	*	
Opšta bolnica Vrbas	*	
Opšta bolnica Vršac	*	
Opšta bolnica Zrenjanin	*	
Specijalna bolnica za psihijatrijske bolesti Kovin		Testiranje novoprimljenih bolesnika na transfuziologiji Pančevo .
Specijalna bolnica za psihijatrijske bolesti „Dr Slavoljub Bakalović“ Vršac		Tokom programa supstitucione terapije metadonom vrši se distribucija kondoma i lifleta vezanih za HIV i PPI. A periodično se organizuju predavanja.
Specijalna bolnica za plućne bolesti Bela Crkva	*	
Specijalna bolnica za plućne bolesti Zrenjanin		U svakodnevnom radu u ustanovi, kod sumnje na moguću HIV infekciju, kod hospitalizovanih bolesnika, radi se

		laboratorijska dijagnostika u ZZJZ Zrenjanin, sa kojim je uspostavljena višegodišnja uspešna saradnja uz stalne konsultacije. Rutinski se prijavljuju krvno-prenosive infekcije ZZJZ Zrenjanin i sprovode predviđene procedure.
Specijalna bolnica za psihijatrijske bolesti Novi Knežavac	*	
Vojno medicinski centar Petrovaradin		Nisu sprovodili aktivnosti.
Zavod za antirabičnu zaštitu Vojvodine		Nisu sprovodili aktivnosti.
Zavod za transfuziju krvi Vojvodine	*	
Zavod za hitnu medicinsku pomoć Novi Sad		Informisali zaposlene o predavanjima koja se održavaju, a odnose se na HIV infekcije.
Zavod za javno zdravlje Kikinda		Zavod za javno zdravlje Kikinda, je u maju mesecu 2012. godine, povodom obeležavanja Dana sećanja na preminule od side, održao predavanje u srednjoj školi „Miloš Crnjanski“ u Kikindi, na temu „Prevenција seksualno prenosivih infekcija“. Predavanje je održala dr Sandra Radlović. Ažururana je tim povodom i internet stranica Zavoda. Povodom obeležavanja Svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a organizovana je konferencija za novinare 26.11.2012.godine kojoj su prisustvovali svi pozvani lokalni mediji. Prilozi su išli svakog dana od 26.11 do 01.12.2012. godine. U priložima je promovisan rad DPST-a i Karavan testiranja. Postavljen je ulični pano na gradskom trgu sa reklamom za karavan testiranja i humanitarnu žurku-maskembal. Reklama je izložena na gradskom trgu od 26.11 do 02.12.2012. godine U saradnji sa Crvenim krstom Kikinda 27. i 28.11.2012. godine u sali Crvenog krsta Kikinda organizovane su 4 tribine za srednjoškolce. Odazvalo se ukupno 207 učenika. Na tribini je prikazan film „Dečko koji se stideo“. Tribinu su vodili članovi Omladinske terenske jedinice koji su prošli edukaciju za vršnjačke edukatore iz ove oblasti. Organizovan je Karavan testiranja 28.11.2012. godine u saradnji sa udruženjem „Prevent“ iz Novog Sada. Odazvao se veći broj klijenata od očekivanog. Svi testirani klijenti (25) bili su negativni na HIV. Na internet stranici Zavoda, postavljen je članak „HIV infekcija u AP Vojvodini“ i reklama za predstojeći Karavan testiranja i prateći tekst. Organizovana su dva radna sastanka sa partnerima u obeležavanju značajnih datuma za prevenciju HIV/AIDS-a. Održano je predavanje u srednjoj školi „Miloš Crnjanski“ u Kikindi, na temu „Prevenција HIV/AIDS-a“. Predavanje je održala dr

		Tatjana Karać. U saradnji sa Crvenim krstom Kikinda organizovana je ulična manifestacija 01.12.2012.godine. Dramska radionica Crvenog krsta Kikinda je pripremila performans na temu SIDA. Postavljen je promo punkt. Građani su imali priliku da se informišu o HIV infekciji. Deljeni su lifleti (620), crvene tračice (300), košuljice za kondome (300) i kondomi (680). Humanitarna žurka-maskembal je organizovana u klubu „Terrarossa“. Ulaznica je bila slatkiš. Na žurci je bilo oko 200 mladih i prikupljeno je 10 kg slatkiša koji su uručeni deci koja se nalaze na lečenju na Dečijem odeljenju Opšte bolnice Kikinda.
Zavod za javno zdravlje Pančevo		U Zavodu za javno zdravlje Pančevo, u savetovalištu za HIV i DPST kao doprinos ovogodišnjoj kampanji obavilo se besplatno testiranje na HIV i Hepatitis B u periodu od 03.12.2012. godine - 07.12.2012. godine od 9h-13h u prostorijama ZZJZ. Tokom kampanje kroz savetovalište je prošlo 24 klijenta. U organizaciji sa nevladinim Udruženjem „Nova +“ Pančevo učestvovali su kao predavači na edukaciji - predavanju 30.11.2012. godine u prostorijama Internacionalnog univerziteta Novi Pazar, Visokoškolska jedinica u Pančevu. Podeljen je promo materijal i prezervativi u cilju doprinosa podršci povodom promocije obeležavanja 1. decembra borbe protiv HIV-a, za osam domova zdravlja, dve opšte bolnice, Crveni krst Vršac, Crveni krst Plandište, Karate klub Dinamo Pančevo, kao i svim osobama koje su prošli edukaciju u Savetovalištu za HIV i krvnoprrenosive bolesti u ZZJZ Pančevo. Postavljen je promo materijal na SAJT-u ZZJZ Pančevo. Uzeli su učešće u emisijama posvećenim ovoj temi u javnim medijima : dve emisije na televiziji Pančevo, jedna emisija na TV Banat – Vršac, jedna emisija na TV Kovačica, Radio Bela Crkva, Radio Pančevo po jedna emisija i šest u pisanim medijima.
Zavod za javno zdravlje Sombor		U maju mesecu na poziv CK Odžaci održano je predavanje na temu HIV infekcije u svim osmim razredima OŠ „Branko Radičević“ u Odžacima. Tom prilikom podeljene su i agitke CK. Krajem novembra održano je na istu temu predavanje u Domu učenika u Somboru učenicima srednje škole sa ulazno-izlaznim testom, koji su veoma uspešno uradili s obzirom da je većina učenika iz srednje Medicinske škole.

Zavod za javno zdravlje Sremska Mitrovica		U toku 2012 godine, pored kontinuiranih aktivnosti u okviru DPST Savetovališta i nadzora nad zaraznim bolestima, u 2012 godini Centar za kontrolu i prevenciju bolesti bio je inicijator brojnih aktivnosti vezanih za terensko testiranje na HIV koju je pratila i medijska promocija Savetovališta za DPST. Maja meseca 2012 godine u okviru Moto susreta koji se tradicionalno odigravaju u Sremskoj Mitrovici, a u saradnji sa NVO "Prevent" iz Novog Sada, organizovano je terensko testiranje na HIV brzim testovima. Maja meseca, u okviru obeležavanja dana sećanja na preminule od HIV-a održana je ista takva akcija u centru Sremske Mitrovice. Kampanja "Ne možeš da znaš dok se ne testiraš" obeležena je terenskim testiranjima u okviru letnjih manifestacija u Sremskoj Mitrovici, Šidu i Staroj Pazovi. U sklopu obeležavanja 1. decembra, organizovane su dve akcije u Sremskoj Mitrovici i Rumi, a u Šidu je organizovana akcija unutar Doma zdravlja, nakon koje je sledila tribina na kojoj su uzeli učešće stručnjaci Zavoda za javno zdravlje. U Višoj školi za vaspitače održano je edukativno predavanje o značaju i prevenciji HIVa. U toku godine, u više navrata stručnjaci Centra za kontrolu i prevenciju bolesti gostovali su na lokalnim radio i TV stanicama u emisijama koje su obrađivale teme iz domena krvnoprenosivih bolesti. Nastavljena je saradnja sa lokalnim samoupravama na teritoriji sremskog okruga, a potpisani su memorandumi o saradnji sa tri NVO i KPZ u Sremskoj Mitrovici.
Zavod za javno zdravlje Subotica		Savetovalište za dobrovoljno poverljivo savetovanje i testiranje klijenata na HIV i PPI u ZJZ Subotica organizovano radi prema načelima DPST već 12 godina, čije je stalno unapređenje i podizanje kvaliteta usluga postavljeno kao jedan od prioriteta Zavoda i Centra za kontrolu bolesti. Mikrobiološka laboratorija, koja radi u sklopu savetovališta, akreditovana je prema laboratorijskom standardu 17025, a u toku je akreditacija prema standardu 15189. Testiranje se obavlja Mini Vidas testovima na dva Mini Vidas aparata, a izdavanje rezultata nakon savetovanja pre testiranja obavlja se u roku od 24 sata. Pravovremenom nabavkom testova obezbeđen je kontinuitet rada i besplatnog testiranja. Savetovalište je u toku 2012. godine i prostorno unapređeno. Tokom 2012. godine, u savetovalištu je

		obavljeno ukupno 249 savetovanja i testiranja na HIV, od čega 41% klijenata pripada posebno osetljivim grupama na HIV (MSM, KSR, IKD). U sklopu savetovanja, obavljeno je 125 testiranja na HbsAg i 33 testiranja na HCV. U okviru edukacija na temu HIV i PPI, epidemiolozi savetovališta su tokom godine realizovali 6 edukacija u partnerstvu sa drugim organizacijama (CK, NVO i lokalnom samoupravom), uglavnom za srednjoškolce i buduće aktiviste Crvenog Krsta. Od promotivnih aktivnosti, obeležen je dan testiranja u AP Vojvodini, svetski dan sećanja na preminule od AIDS-a i svetski dan borbe protiv HIV/AIDS-a 01. decembra i to: manifestacijama i akcijama u dve Opštine (Subotica i Bačka Topola), manifestacijama na trgu sa partnerskim organizacijama, konferencijama za štampu i brojnim medijskim nastupima (4 TV emisije, 3 radio emisije i 2 pisana članka). U okviru karavana testiranja, obuhvaćena je Opština Bačka Topola, studentski centar Subotica i Okružni zatvor. U okviru Zavoda, savetovalište je organizovalo akciju noćnog savetovanja i testiranja. Realizovana je javna tribina za studentsku populaciju i tribina na „Otvorenom Univerzitetu“ u Subotici u saradnji sa lokalnom samoupravom u UD „STAV+“ iz Subotice, koju su direktno prenosile dve lokalne TV stanice.
Zavod za javno zdravlje Zrenjanin		U toku 2012. godine u Savetovalištu za DPST ZZJZ Zrenjanin kontinuirano se sprovodilo savetovanje i testiranje klijenata i osoba koje su imale akcident sa infektivnim materijalom. Svim klijentima, prema epidemiološkim indikacijama, istovremena je pružena mogućnost testiranja pored hiv-a i na hepatitis B i C, uz distribuciju kondoma i lifleta sa edukativnim sadržajima. U sklopu obeležavanja 1. decembra organizovana je konferencija za medije, savetovanje i testiranje u Okružnom zatvoru u Zrenjaninu, celodnevno savetovanje i testiranje u prostorijama ZZJZ Zrenjanin. U okviru Karavana testiranja, u saradnji sa udruženjem Prevent iz Novog Sada, učestvovali smo u savetovanju i testiranju u Novom Bečeju.
Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika	*	
Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika „Železnice	*	

Srbije“		
Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata Novi Sad		Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata Novi Sad u saradnji i uz podršku Instituta za javno zdravlje Vojvodine tokom cele godine organizuje i sprovodi dobrovoljno poverljivo savetovanje i testiranje na HIV, Hepatitis B i C. Tokom 2012. godine kroz savetovalište je prošlo 160 studenata od kojih ni jedan nije bio pozitivan. Tokom školske godine za studente I i III godine fakulteta, koji obavljaju sistematski pregled u Zavodu, organizuju se radionice na temu prevencije HIV-a i polno prenosivih bolesti. Radionice vode studenti volonteri saradnici Zavoda. Kampanja obeležavanja 1. decembra „Ne možeš da znaš dok se ne testiraš!“ realizovana je u saradnji sa Institutom za javno zdravlje Vojvodine kroz Karavan testiranja

* nisu dostavili podatke

AKTIVNOSTI USTANOVA SOCIJALNE ZAŠTITE

	dostavili izveštaj	IZVEŠTAJ
Dom za decu i omladinu Veternik		Socijalni radnici, psiholog, defektolozi, radni terapeuti i celokupna vaspitna grupa pričinom i praćenjem korisnika edukuje korisnike o HIV infekciji.
Dom za decu i omladinu „Vera Radivojević“ Bela Crkva		Organizovali radionice i edukacije 34 učesnika. U okviru ustanove organizovana i likovna izložba na temu „Kako izgleda osoba koja je HIV pozitivna“.
Dom za decu i omladinu „Miroslav Antić - Mika“ Sombor		U Domu za decu i omladinu „Miroslav Antić - Mika“, u Somboru, tokom 2012. godine sa decom i mladima radilo se na prevenciji HIV-a kroz brojne edukacije. Sva deca i mladi koji pohađaju školu bili su uključeni na predavanja i edukacije u organizaciji osnovnih, srednjih i Škole za osnovno i srednje obrazovanje odraslih. U ustanovi vaspitno osoblje na grupnim sastancima, na sastancima Domske zajednice, kao i kroz individualni rad kontinuirano realizuju teme vezane za zaštitu i negovanje zdravlja, u okviru kojih se obrađuju i teme koje se odnose na prevenciju HIV-a i polnih bolesti sa decom starijeg uzrasta.
Dom za decu ometenu u razvoju "Kolevka" Subotica	*	
Dom za decu Spomenak Pančevo		U Domu se sprovodi vršnjačka edukacija sa

		edukatorima koji su prošli seminar. Zdravstveni radnik u okviru svog preventivnog rada sprovodi individualne i grupne edukacije (zajedno sa petoro dece testirane na HIV). U saradnji sa Ministarstvom zdravlja i Zavoda za javno zdravlje Pančevo održane su edukacije u Domu na temu Prevencija HIV-a za omladinu od 13 - 30 godina (ulazni i izlazni test, radionica, evaluacija, propagadni materijal).
Dom za duševno obolela lica Čurug		Nisu sprovodili aktivnosti.
Dom za duševno obolele Stari Lec	*	
Dom za lica sa oštećenim vidom „Zbrinjavanje“ Pančevo	*	
Dom za lica ometena u razvoju "Otthon"	*	
Dom za lica ometena u razvoju „Srce u jabuci“		Sprovode se aktivnosti u saradnji sa ZZJZ Pančevo po potrebi korisnika.
SOS Dečje selo "Dr Milorad Pavlović" Sremska Kamenica		Edukacija mladih preko NVO i zdravstvenih radnika. Testiranje na HIV po prijemu deteta.

* nisu dostavili podatke

AKTIVOSTI USTANOVA ZA IZVRŠAVANJE ZATVORSKIH SANKCIJA

OKRUŽNI ZATVORI	dostavili izveštaj	IZVEŠTAJ
OKRUŽNI ZATVOR KIKINDA	*	
OKRUŽNI ZATVOR NOVI SAD		Tokom godine sproveden je DPST i održane su brojne radionice na temu HIV-a.
OKRUŽNI ZATVOR PANČEVO		Nisu sprovodili aktivnosti.
KPZ SOMBOR		Sprovedeno je DPST u toku godine.
KPZ SREMSKA MITROVICA	*	
OKRUŽNI ZATVOR SUBOTICA		Nisu sprovodili aktivnosti.
OKRUŽNI ZATVOR ZRENJANIN		Sproveden DPST i održano predavanje u saradnji sa ZZJZ Zrenjanin.
OKRUŽNI ZATVOR VRŠAC	*	

* nisu dostavili podatke

AKTIVNOSTI CRVENOG KRSTA VOJVODINE

CRVENI KRST	dostavili izveštaj	IZVEŠTAJ
Crveni krst Apatin		Crveni krst Apatin je, u saradnji sa Polivalentnom patronažnom službom Doma zdravlja Apatin, organizovao predavanje povodom Svetskog dana borbe protiv HIV-a, u Osnovnoj školi „Ivan Goran Kovačić“, iz Sonte. Predavanje je održano za učenike sedmog i osmog razreda, u cilju edukacije o osnovnim karakteristikama i načinima zaštite od HIV-a. Učenicima su podeljeni upitnici na ovu temu i edukativni flajeri. Predavanje je izazvalo veliko

		interesovanje kod učenika, kao i medija, koji su propratili ovu aktivnost.
Crveni krst Bačka Palanka		Crveni krst Bačka Palanka je i ove godine obeležio 1. decembar, Svetski dan borbe protiv SIDA-e. Volonterima je u prostorijama Crvenog krsta Bačka Palanka prikazan promotivni film „Dečko koji se stideo“. Mladi volonteri Crvenog krsta Bačka Palanka delili su propagandni materijal (flajeri i kondomi) sugrađanima Bačke Palanke, prvenstveno mlađim sugrađanima, koji su se zatekli na javnim mestima (autobuska stanica, kafići ...). Zahvaljujući Mirjani Radaković, Novosadskom Humanitarnom Centru i omladini „Jazas“-a, obezbeđen je propagandni materijal (flajeri i kondomi). I ova akcija Crvenog Krsta je praćena medijski.
Crveni krst Bačka Topola	*	
Crveni krst Bački Petrovac	*	
Crveni krst Bač		U saradnji sa Domom zdravlja i omladinskom organizacijom „Enter“ održane su razne aktivnosti i podeljeni CD-i sa tematikom HIV-a. Održano je predavanje „Prevenција i kontrola HIV-a“ i prikazan film. Izvedena je predstava „Virus“ i podeljeni kondomi na kraju predstave. Aktivnosti je pratila lokalna radio stanica.
Crveni krst Bela Crkva		Svake godine Organizacija Crvenog krsta Bela Crkva obeležava »Svetski dan borbe protiv AIDS-a«. Ciljna grupa je srednjoškolska omladina iz dve srednje škole. Pod sloganom "Ne možeš da znaš dok se ne testiraš" u Srbiji se obeležava Svetski dan borbe protiv side, a u sklopu udruženog programa Ujedinjenih nacija za borbu protiv HIV/AIDS (UNAIDS, koji je i ustanovio »Svetsku kampanju borbe protiv AIDS-a«, koja se svake godine obeležava 01. decembra). Organizacija Crvenog krsta Bela Crkva je u saradnji sa Domom zdravlja organizovala predavanje, koje je posvećeno ovoj temi u Belocrkvanskoj gimnaziji i ekonomskoj školi 30. novembra 2012. Godine koje je održala direktorka Doma zdravlja "Bela Crkva" dr Borislava Munćan. U dogovoru sa učeničkim parlamentom škole, posle predavanja organizovana je projekcija igranog filma "Rekvijem za snove", potresan film koji nemilosrdno pokazuje sve faze života narkomana. Posle projekcije volonteri iz "Učeničkog parlamenta Belocrkvanske gimnazije i ekonomske škole" su podelili promotivni material. Kada je u pitanju sprovođenje kampanje u Tehničkoj školi "Sava Munćan", u dogovoru sa zdravstvenim radnicima (predavačima) i direktorom škole Željkom Stamenkovićem, predavanja su držana na časovima "Građanskog vaspitanja" u svakom odeljenju posebno. U nedelju 02. decembra 2012. godine, u prostorijama Odreda Izviđača "Žarko Zrenjanin –Uča"

		organizovano je još jedno predevanje, na kojem su predavači bili Aleksandar Stojković i Vladimir Radonjić. Povod i tema je takođe bilo obeležavanje Svetskog dana borbe protiv side, a članovi odreda su ovo predavanje propratili sa velikim interesovanjem. Kada se govori o prevenciji HIV-a, velika pažnja se pridaje mladim davaocima krvi. Od 2003. godine sprovode se akcije davanja krvi i u srednjim školama i to dva puta godišnje, ili svakih šest meseci. Pre svake akcije u školama naši aktivisti, medicinski radnici, drže predavanja o dobrovoljnom davalastvu krvi za učenike viših razreda srednjih škola sa posebnim osvrtom na krvno i polno prenosive infekcije (HIV, Hepatitis B i C, sifilis it). Poseban deo predavanja se odnosi na prevenciju ovih bolesti.
Crveni krst Beočin	*	
Crveni krst Inđija	*	
Crveni krst Kanjiža		Kviz takmičenje „Šta znaš o zdravlju?“ održano je 2. i 3. aprila 2012. godine za 48 učesnika iz osnovnih škola i 15 učesnika iz srednjih škola. U poklon paketu za učešće su dobijali i kondome i propagandni materijal o HIV/AIDS-u. Za Svetski dan borbe protiv AIDS-a pripremljen je propagandni materijal na mađarskom jeziku. Štampano je 2500 lifleta na mađarskom jeziku (potrebnog materijala na srpskom jeziku je bilo u dovoljnoj količini). Propagandni materijal je dostavljen po narudžbi CK Ada, Senta, Mali Idoš i Subotica. Aktivisti omladinci, koji su već od ranije imali iskustvo u radioničarskim radovima na temu HIV/AIDS, su na osnovu dogovora sa školama napravili plan rada i počev od 30. novembra do 13. decembra ukupno je obavljen 24 radioničarski rad. U prvim razredima srednje škole organizovano je 8 radionica sa 210 učenika, u 2 osnovne škole za učenike 7. i 8. razreda organizovano je 16 radionica za 370 učenika. Koristili su kratki film „Dečko koji se stideo“. Svi učesnici su dobili liflete i kondom.
Crveni krst Kikinda		Povodom svetskog dana zdavlja organizovana su predavanja za učenike osnovnih i srednjih škola na temu prevencija HIV-a.-1180 učenika.Vršnjački edukatori organizovali tokom cele godine brojne edukacije u školama. Prikazani je film „Dečko koji se stideo“ u Gimnaziji je videlo 200 učenika, u tehničkoj školi 303 učenika. Povodom 1 decembra organizovano je besplatno testiranje u saradnji sa ZZJZ Kikinda i NVO Prevent. Deljeni su kondomi i promotivni materijal. U klubu TERAROSSA oganizovana je humanitarno edukativna žurka. Ulaznica je

		bila slatkiš, a deljeni su kondomi i lifleti.
Crveni krst Kovačica	*	
Crveni krst Kovin	*	
Crveni krst Novi Bečej	*	
Crveni krst Novi Kneževac		01.12.2012 učenicima podeljen edukativni materijal povodom dana borbe protiv HIV/AIDS-a.
Crveni krst Novi Sad		Crveni krst Novog Sada je organizovao zdravstveno-promotivnu kampanju povodom Svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a. Nacionalna kancelarija za HIV/AIDS, u čijem radu učestvuje i Crveni krst Srbije, je definisala slogan ovogodišnje Kampanje koji glasi: „HIV-NE MOŽEŠ DA ZNAŠ DOK SE NE TESTIRAŠ!“ Edukovani volonteri Crvenog krsta su u toku Kampanje realizovali sledeće aktivnosti : Distribuirali su propagandni materijal Crvenog krsta Srbije i Crvenog krsta Novog Sada (kalendari, brošure, prezervativi, plakati...) na početku Zmaj Jovine ulice u Novom Sadu, 1. decembra 2012.god u periodu od 13,00 do 15,00 časova. U prostorijama Kluba mladih Crvenog krsta Novog Sada, 30.11.2012. god. sa početkom u 20 časova, održano je predavanje o seksualno prenosivim bolestima sa akcentom na problematiku HIV-a i SIDE. Na ovoj tribini prikazan je i film Crvenog krsta Srbije „Dečko koji se stideo“. Edukovani volonteri su organizovali kviz „Šta znaš o HIV-u“, na kome su učestvovali učenici novosadskih srednjih i viših razreda osnovnih škola. Zahvaljujući podršci Gradske uprave za socijalnu i dečju zaštitu Novog Sada organizovan je nagradni likovno - literarni konkurs na temu: „NAUČIMO O HIV/AIDS-u“. Najuspešnijm učesnicima su uručene prigodne nagrade, a najuspešniji radovi su prezentovani na početku Zmaj Jovine ulice u Novom Sadu, 1. decembra 2012. godine. Najuspešniji rad, po oceni stručnog žirija, su uradili predstavnici Poljoprivredne škole sa domom učenika Futog Mirko Grubnić i Emanuel Hrubik, a njihov mentor je bila Prof. Nada Perić.
Crveni krst Odžaci		Na brojnim štandovima koje su realizovali tokom 2012. godine je podeljeno 2100 kondoma kao i edukativni materijal vezan za HIV/AIDS. 30. maja 2012. godine u saradnji sa Zavodom za javno zdravlje Sombor i dr Gordanom Cvetić u OS "Branko Radicevic" u Odžacima, za učenike osmih razreda, realizovano je predavanje na temu HIV/AIDS-a.
Crveni krst Pančevo	*	
Crveni krst Ruma		Međunarodni dan borbe protiv HIV- AIDS-a obeležen je brojnim aktivnostima. Postavljen je promotivni štand i

		deljen propagandni materijal na Gradskom trgu u Rumi, 1.i 2.decembra O epidemiološkoj situaciji HIV u Vojvodini i Srbiji upoznati su učenici svih odeljenja srednjih škola ; U osnovnim školama u gradu edukovani volonteri Crvenog krsta Ruma su u održali osam edukativnih radionica za učenika osmog razreda. Film Crvenog krsta Srbije „Dečko koji se stideo“ prikazan je Omladini Crvenog krsta Ruma 3. decembra; Mladi volonter-edukator CK Ruma učestvovao je u emisiji „ Srem na dlanu“ 4. decembra , kao i u programu Radio Srema. Podžane su aktivnosti pod nazivom “ Karavan testiranja” u saradnji sa Zavodom za javno zdravlje iz SremskeMitrovice).
Crveni krst Senta		U toku marta meseca održano je kviz takmičenje „Šta znaš o zdravlju?“ Jedna od tema je bila prevencija HIV infekcije. Održano je takmičenje u kome je učestvovalo 140 srednjoškolaca i učenici sedmog i osmog razreda. Povodom Svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a pripremljeni su lifleti na mađarskom i na srpskom jeziku i deljeni su sa kondomima u osnovnim i srednjim školama od strane podmlatka. Podeljeno je 300 kondoma i nekoliko stotina lifleta.
Crveni krst Pećinci		Crveni krst Pećinci organizovao je aktivnost „Dani otvorenih vrata“ u prostorijama Crvenog krsta u cilju informisanja zainteresovanih građana o HIV-u. Mladi volonteri Crvenog krsta su na javnim mestima delili propagandni materijal. Organizovan je zabavno edukativni kviz na temu HIV/AIDS u OŠ “Slobodan Bajić- Paja”. Tribina, u saradnji sa Domom zdravlja, planirana je da se realizuje u januaru.
Crveni krst Plandište		Nisu sprovodili aktivnosti.
Crveni krst Sombor		Crveni krst Sombor tokom novembra i decembra meseca realizovao je sledeće aktivnosti usmerene na prevenciju HIV/AIDS-a: 1. Vršnjačke edukacije u osnovnim i srednjim školama, kao i u Organizaciji Crvenog krsta. 2. Podela sopstvenog promo materijala (lifleti, plakati) i kondoma. 3. Priprema edukativne predstave „TINA,, koja je izvedena 30. novembra 2012. godine u velikoj sali Gradske kuće u Somboru, a kojoj su prisustvovali učenici gradskih osnovnih i srednjih škola. 4. Postavljanje promo punktova na centralnom Trgu u gradu 30. novembra i formiranje crvene trake, uz podelu promo materijala. 5. Učešće u Noći Gimnazije: prikaz filma Dečko koji se

		stideo i podela edukativnog materijala. 6. U večernjim satima, 1. decembra,, distribucija edukativnog materijala i lifleta u kafićima „Don” i „Fijaker” u Somboru. Tokom ovih aktivnosti, u kojima je učestvovalo oko 50 mladih volontera Crvenog krsta podeljeno je preko 3.000 kondoma i oko 500 lifleta sa kondomima. Sve aktivnosti praćene su u somborskim medijima.
Crveni krst Srbobran	*	
Crveni krst Sremska Mitrovica		U toku cele kalendarske godine Crveni krst radi na prevenciji i zaštiti mladih od HIV-a i polno prenosivih bolesti. U prostorijama Crvenog krsta realizovana je edukacija edukatora u saradnji sa Savetovalištem za mlade pri Školskom dispanzeru Doma zdravlja u Sremkoj Mitrovici. Crveni krst Sremska Mitrovica i Zavod za javno zdravlje podržali su kampanju „Ne možeš da znaš dok se ne testiraš”, pokrenutu od strane Ministarstva zdravlja RS i Instituta za javno zdravlje Srbije. U ovoj akciji učešće je uzelo 5 volontera Crvenog krsta koji su tom prilikom podelili 1500 prezervativa i lifleta, zahvaljujući i donaciji Omladine „JAZAS”. 01.decembar – Svetski dan borbe protiv HIV/AIDS Crveni krst Sremska Mitrovica obeležio je nizom aktivnosti : - 30.11.2012.god. otvorenim štandovima u tri srednje škole na kojima su volonteri Crvenog krsta delili propagandni materijal za HIV i polno prenosive bolesti i prezervative; - 30.11.2012.god. brošure, lifleti i prezervativi deljeni su u diskoteci NOX - 02.12.2012.god. voloteri Crvenog krsta su, u partnerskoj saradnji sa Zavodom za javno zdravlje , asocijacijom „Duga” iz Šapca i Kancelarijom za mlade, postavili štandove na Gradskom trgu gde je deljen propagandni materijal za HIV i polno prenosive bolesti i prezevativi. Takođe, organizovano je i besplatno, anonimno testiranje na HIV. Podeljeno je 500 lifleta na temu HIV/AIDS i polno prenosivih bolesti, 3000 prezervativa uz angažovanje više od 15 volontera Crvenog krsta i zaposlenih u Crvenom krstu.
Crveni krst Sremski Karlovci		Crveni krst Sremski Karlovci realizovao je predavanja i radionice za srednjoškolce u bogoslovskom internatu, kao i za učenike sedmih i osmih razreda osnovne škole. Prilikom edukacije prikazan je i film „Dečko koji se stideo,“, a akcija je medijski praćena.
Crveni krst Subotica	*	

Crveni krst Šid		Crveni krst Šid je u saradnji sa Domom zdravlja Šid, Društvom za borbu protiv raka, Kancelarijom za mlade, Kulturno obrazovnim centrom, Zavodom za javno zdravlje Sremska Mitrovica i lokalnom samoupravom, realizovao niz aktivnosti povodom obeležavanja Svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a. Edukacije su održane za učenike svih sedmih i osmih razreda OŠ „Branko Radičević“ i OŠ „Sremski front“ Šid, za ukupno 334 učenika. Pored predavanja, prikazan je film „Dečko koji se stideo“ i podeljeni su edukativni materijali i kondomi. Tribina o načinima zaštite od HIV virusa održana je u sali Kulturno obrazovnog centra za 350 srednjoškolaca. Sve aktivnosti bile su medijski praćene od strane lokalnih TV-stanica i novina
Crveni krst Temerin	*	
Crveni krst Vrbas		Crveni krst Vrbas je organizovao podelu džepnih kalendara, kondoma i edukativnog materijala u centru grada, kao i u osnovnim i srednjim školama. Ovu aktivnost pratili su mediji – lokalna TV Bačka, a organizatori akcije bili su mladi volonteri. U cilju edukacije učenika u srednjim školama, volonteri su prikazali i film „Dečko koji se stideo“.
Crveni krst Vršac		Tokom čitave školske godine organizovana su predavanja u svim osnovnim i srednjim školama, koja se realizuju u saradnji sa Službom polivalentne patronaže Doma zdravlja. U okviru letnje škole podmlatka i omladine, edukovani volonteri Crvenog krsta Vršac, realizovali su radionice na temu prevencije HIV-a. Omladinci Crvenog krsta su povodom 1. decembra organizovali žurku u diskoteci u gradskom parku, na kojoj su delili kondome. U saradnji sa Studentskim parlamentom Visoke škole za obrazovanje vaspitača, u amfiteatru škole je održana tribina za studente na temu zaštite od HIV-a i prikazan film „Dečko koji se stideo“. Tribina je realizovana u saradnji sa Savetovalištem za mlade Doma zdravlja, a volonteri Crvenog krsta podelili su prisutnim studentima kondome. Kampanju su pratili mediji.
Crveni krst Zrenjanin		Crveni krst Zrenjanin u saradnji sa Kancelarijom za mlade, Domom zdravlja „Dr Boško Vrebalov“ (Savetovalištem za mlade) i Kancelarijom Helsinškog odbora u Zrenjaninu, organizovao je kampanju pod motom „Ne možeš da znaš dok se ne testiraš“. „Kićenje“ grada crvenim trakama realizovalo je 20 omladinaca iz organizacija Crvenog krsta i Kancelarije za mlade. Postavljeni su i plakati Crvenog krsta na sva značajnija mesta i institucije u centru grada, na sve srednje škole, Tehnički fakultet i Visoku tehničku školu. Mladi volonteri su na info štandu u centru grada delili edukativni i promotivni materijal svojim sugrađanima. Sprovedena je i anketa sa ciljem da se stekne

		uvid o saznanjima ljudi u lokalnoj zajednici o HIV/AIDS-u. Mladi edukatori Crvenog krsta Zrenjanin su uoči 1. decembra održali predavanja na temu prevencije HIV/AIDS-a u zrenjaninskim srednjim školama i u OŠ „Jovan Dučić“. Prilikom edukacije prikazan je film Crvenog krsta „Dečko koji se stideo“ i podeljeni su promotivni i edukativni materijal. 1. decembra upaljene su sveće i postavljene u znak tračice u spomen žrtvama HIV/AIDS-a. Potom su članovi Omladinske terenske jedinice Crvenog krsta Zrenjanin načinili traku od crvenih balona i upriličili šetnju centrom grada. Testiranje na HIV je za sve zainteresovane organizovano u Zavodu za javno zdravlje u Zrenjaninu. U klubu „Old Tyme“ je organizovana žurka.. Tokom trajanja žurke, mladi volonteri Crvenog krsta Zrenjanin su održali edukaciju o pravilnim načinima kupovine i upotrebe kondoma, distribuiran je promotivni materijal, a na video bimu je prikazan edukativni materijal (spotovi na temu prevencije HIV/AIDS-a).
Crveni krst Žitište	*	
Crveni krst Nova Crnja	*	

* nisu dostavili podatke

AKTIVNOSTI NEVLADINIH ORGANIZACIJA

NVO	dostavili izveštaj	IZVEŠTAJ
Crvena linija		Vršnjačka edukacija se sprovodila kroz radionice u Bačkoj Palanci, Temerinu, Bečeju, Kovačici i Novom Sadu gde smu mlade (uglavnom srednjoškolce) upoznavali sa načinima prenošenja i zaštite od HIV infekcije i ostalih seksualno prenosivih infekcija. U Kovačici su naši volonteri organizovali radionicu „Živa biblioteka“ gde su se mladi prvi put sreli sa osobom koja živi sa HIV-om. U prostorijama „Crvene linije“ je organizovana letnja kreativna radionica na kojoj su osim volontera „Crvene linije“ učestvovalе zajedno sa korisnicima i osobe, koje žive sa HIVom. Kao redovna projektna aktivnost je direktan rad sa HIV inficiranim korisnicima. Pored parnjačke edukacije, praktične pomoći i grupe samopomoći od jula 2012. su dostupni besplatni saveti psihologa i pravnika, koji su direktno uključeni u rad Udruženja. Volonteri svakodnevno dežuraju u prostorijama Udruženja i pomažu korisnicima i članovima njihovih porodica i obilaze korisnike koji su na

		bolničkom lečenju. Kao jedna od aktivnosti organizovana je ekskurzija na Etno salaš u Malom Idošu i poseta Sremskim Karlovcima. Takođe je organizovano i nekoliko poseta bioskopu i pozorištu, kao aktivnost u društveno uključivanje HIV pozitivnih osoba u svakodnevni život. Sprovedeno je istraživanje o reproduktivnom zdravlju, gde je učestvovalo 3000 srednjoškolaca sa teritorije Autonomne pokrajine Vojvodine. Rezultati istraživanja su predstavljeni na kraju projekta u okviru jedne konferencije, gde su učestvovali svi relevantni faktori, a bilo je medijski praćeno. Volonteri su prisustvovali edukaciji u Beogradu, gde je Crveni krst Srbije organizovao seminar na temu „Tuberkuloza i HIV“. U nizu aktivnosti su organizovane javne akcije u centru Novog Sada povodom 1. decembra. Skup je otvorio pomoćnik gradonačelnika. Organizovana je i javna akcija pod nazivom Candlelight – dan sećanja na preminule od AIDS-a.
Novosadski Humanitarni Centar		Novosadski humanitarni centar je tokom 2012. godine nastavio sa radom na prevenciji HIV/AIDS-a među posebno osetljivim grupama uz podršku Ministarstva zdravlja sredstvima Globalnog fonda. Glavna ciljna grupa su mladi Romi uzrasta od 13 do 30 godina. Tokom 2012. godine edukativne radionice su realizovane u Novom Sadu, Zrenjaninu, Somboru, Kikindi, Pančevu, Bačkoj Planci, Rumi, Novoj Crnji, Sečnju i Kovinu. Broj mladih Roma, koji su obuhvaćeni preventivnim programom edukacije tokom 2012. Godine, je 3060. Broj edukativnih radionica na terenu, organizovane po romskim naseljima, je preko 160. Tokom edukativnih radionica korisnicima su prenesene osnovne informacije o tome šta je HIV, šta je AIDS, načini infekcije, odnosno prenošenja HIV-a, preventivne mere kao i promocija dobrovoljnog poverljivog savetovanja i testiranja (DPST). Klijenti su posebno upućivani u DPST centre i informisani o tome kako izgleda sam proces DPST. Jedan deo radionice bio je posvećen i pravilnoj upotrebi kondoma kojeg su korisnici koji u učestvovali na radionicama i dobijali. Tokom rada na terenu NSHC je tokom 2012. godine potpisao Sporazume o saradnji sa Institutom za javno zdravlje Vojvodine i zavodima za javno zdravlje Kikinda, Zrenjanin, Sremska Mitrovica i Pančevo. Ova saradnja se ogledala pre svega u tome da se klijetni tokom radionica upućuju u DPST centre u cilju povećanja broja testiranih. Saradnja je tokom realizacije projekta ostavljena i sa lokalnim udruženjima Roma koji su pomogli u okupljanju korisnika. Povodom 01. decembra, Svetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a NSHC je u saradnji sa Institutom za javno zdravlje Vojvodine i Preventom organizovao dobrovoljno savetovanje i testiranje u romskom naselju Veliki rit u Novom Sadu, u mobilnoj medicinskoj jedinici. Ono što je vredno pomenuti jeste da je tokom tog dana odziv za testiranje bio jako veliki i da to predstavlja odličan primer dobre prakse saradnje

		institucija i organizacija koje rade na terenu.
Omladina JAZAS-a Novi Sad		Tokom godine obučeno 60 novih vršnjačkih edukatora koji su u skladu sa standardima Omladine JAZAS-a Novi Sad krenuli na dvogodišnji program 1. JAZAS-ova generacija koji podrazumeva planski program napredovanja i rada na programu vršnjačke edukacije. Rad u okviru programa podrazumeva prisustvo na 32 tematska sastnaka koji se održavaju jednom nedeljno i realizacija najmanje 5 radionica i prisustvo na dve akcije u periodu od 6 meseci. U sklopu programa u 2012. godini realizovano je 149 radionica na temu prevencije bolesti zavisnosti i prevencije HIV-a, koji je obuhvatio blizu 4500 osnovnoškolaca i srednjoškolaca sa teritorije grada Novog Sada. Vršnjački edukatori proveli su 6705 minuta razgovarajući sa svojim vršnjacima o ovim veoma važnim temama a preko 6000 minuta edukujući se. Podelili su 4500 paketa edukativnog materijala i 4500 kondoma u sklopu svojih radionica. U periodu januar decembar 2012. godine Omladina JAZAS-a Novi Sad realizovala je 15 projekata i postigla sledeće rezultate. Realizovan trodnevni trening u Novom Sadu sa 20 aktivista koji su kasnije nastavili rad na programima suzbijanja diskriminacije u svojim organizacijama. Projektnim aktivnostima na terenu i u sklopu drop in centra dosegnuto je preko 3300 korisnika kojima su pružene različite usluge, od edukacije do savetovanja i testiranja na HIV i PPI. Usluge pravnog, psihološkog i medicinskog savetovanja takođe su bile dostupne svim korisnicima. Preko 200 korisnika je dosegnuto terenskim aktivnostima u cilju edukacije o preventivnim metodama od infekcije HIV-om i PPI, podeli edukativnih materijala i organizovanju savetovanja i testiranja. Godišnje drop in centar u Novom Sadu poseti preko 300 korisnika kojima je omogućeno niz različitih usluga od pravnog savetovanja do grupa podrške i samopomoći kao i podela zdravstveno edukativnog materijala i kondoma. Svake nedelje vikendom radi klub za osobe koje žive sa HIV-om u cilju druženja i pružanja podrške pojedincima i njihovim porodicama ali i

		edukacije i aktivnoj borbi protiv diskriminacije Kreiran set standarda o načinu sprovođenja programa vršnjačke edukacije od regrutovanja do implementacije radionica i evaluacije koji će omogućiti učinkovitije rezultate. Organizovan trening za 15 debatera iz Vojvodine koji su kasnije učestvovali u ciklusu emisija i razgovora sa donosiocima odluka. Tim Omladine JAZAS-a Novi Sad učestvovao je u debati na temu zdravlja sa ministarkom zdravlja Slavicom Đukić Dejanović. Tokom projekta kreirana je edukativna igra prilagođena uzrastu korisnika usluga i ukupno je edukovanih osnovnoškolaca 149 iz 3 osnovne škole i 285 mališana u vrtićima u Novom Sadu Kreiran je vodič o pravima i pristupu pravima posebno ugroženih populacija. Tokom realizacije projekta o svojim pravima je edukovano 277 pripadnika MSM populacije, 31 SR, 8 osoba koje žive sa HIV-om, 33 pripadnika Romske populacije kroz sistemsko pružanje usluga u sklopu drop in centara i terenskog rada koji sprovodimo koje se nastavilo i nakon realizacije projekta. Škola za vršnjačke edukatore u oblasti prevencije HIV-a Škola za vršnjačke edukatore u oblasti prevencije BZ Škola za vršnjačke edukatore u oblasti Reproduktivnog zdravlja 26. jun svetski dan borbe protiv zloupotrebe PAS Tokom realizacije projekta edukovano 150 mladih ljudi, preko 1000 mladih ljudi informisano je kroz aktivnosti, broj polomljenih cigareta 170 i podeljenih komada voća 200 u sklopu akcije zamena cigarete za voće. Tokom godine realizovana je 41 radionica na temu suzbijanja diskriminacije prema osobama koje žive sa HIV-om. Tim radionicima prisustvovalo je 1230 mladih ljudi. Tokom realizacije aktivnosti mladi su imali prilike da se upoznaju sa izazovima osoba koje
--	--	---

		žive sa HIV-om, njihovim svakodnevnim životom ali i da zajedno razgovaraju o diskriminaciji i načinima njenog sprečavanja. Tokom realizacije kampanje Omladina JAZAS-a Novi Sad u saradnji sa partnerima organizovala je ulične manifestacije, promo akcije i edukacije u preko 30 gradova širom AP Vojvodine tokom koji je neposredno edukovala, informisla preko 15000 građana o prevenciji HIV-a i suzbijanju diskriminacije prema osobama koje žive sa HIV-om Sa ciljem osnaživanja mladih SR i obuke kako da nađu drugačiji posao obučeno je 10 mladih seksualnih radnica za posao frizera, održano 20 dana obuke, informisano 10 mladih seksualnih radnica o aktivnom traženju u periodu trajanja projekta. Tokom 2012. godine aktivisti Omladine JAZAS-a Novi Sad obeležili su važne datume, organizovali su i učestvovali na 19 različitih akcija: 14 februar – Dan zaljubljenih – Kondom policija po novosadskim kafićima za Dan zaljubljenih 1.-3. marta – Sajam obrazovanja 'PUTOKAZI' 19. mart – Pokrajinski dan testiranja na HIV (ulična akcija) 24. mart – Važne boje 31. mart – Sat za našu planetu (izložba fotografija) 7. april – Svetski dan zdravlja (online anketa) 9.-10. april – Sajam neformalnog obrazovanja (ulična akcija + promocija škola za edukatore) 25. april – Tribina 'Glas za mlade' 26. april – Evropski Dan informisanja mladih (ulična akcija) 20. maj – Dan sećanja na preminule od side 26. maj – Fire Up Pena Party 2 (ulična akcija) 26. jun – Međunarodni dan borbe protiv zloupotrebe droga (skup volontera) 26. jun-14. avgusta – Leto na Štrandu (svakog utorka)
--	--	---

		12.-15. jul – EXIT festival 12. avgust – Međunarodni dan mladih 10.-12. oktobar – Kampus fest 22.-30. novembar – Promo akcije Red Party-ja 30. novembar – Okrugli sto sa ZZZS; Ulična akcija ispred Studentske poliklinike; Konferencija za medije sa JKP 'Parking Servis'; Red Party 1. decembar – Zona bez diskriminacije Sastanak zavoda za zdravstvenu zaštitu studenata i studenstkih organizacija u 2012. godini Omladina JAZAS-a Novi Sad podelila je preko 120 000 kondoma i 60 000 edukativno zdravstvenih paketa
Udruženje "STAV+" Subotica		Udruženje imalo kontakt sa 61 HIV pozitivnom osobom. Ukupno pruženih usluga za PLHIV- 948. Servisi kroz koje su pružane usluge su: psihološka pomoć, personalna asistencija. SOS telefonska i online linija. Otvoreno je savetovalište za mlade „centar pozitivne prevencije“ u kojoj programe sprovode vršnjački edukatori - kroz savetovalište je prošlo ukupno 195 osoba. U okviru savetovališta formiran je tim za edukaciju po srednjim školama. Održano je sedam radionica - 60 učenika. Programi rada u LGBT klubu na promociji DPST i prevencije prenosa PPI su nastavljeni, kao i saradnja sa svim državnim institucijama i NVO organizacijama. Organizovane su dve kampanje: Dan sećanja na preminule od SIDE i Svetski dan borbe protiv SIDE. U okviru kampanje organizovano je brzo testiranje na HIV-testirano 45 klijenata. Nastavljen je rad na senzibilizaciji osoba u penalnim uslovima. Snimljeno četiri emisije o životu sa HIV-om i organizovane dve konferencije za medije.
Udruženje PREVENT		Udruženje Prevent radi na programima prevencije HIV infekcije i smanjenja štetnosti kontinuirano tokom cele godine. Fokus rada je na populacijama intravenskih korisnika droga i seksualnim radnicama. Radom na terenu i u svratištu za intravenske korisnike/ce droga članovi udruženja dosegli su 890 intravenskih korisnika droga u Novom Sadu i podelili 101.382 sterilnih igala, 41675 špriceva i uništili preko 60kg nesterilnog pribora. Kroz projekat <i>Smanjenje štetnosti među seksualnim radnicama</i> dosegnuto je 211 devojaka u Novom Sadu i Zrenjaninu. U toku 2012. godine Ministarstvo zdravlja obezbedilo je mobilnu medicinsku jedinicu sa ginekološkim stolom, te se vrše redovni pregledi na terenu. Tokom svih aktivnosti u 2012. godini podeljeno je 155.177 kondoma. Realizovan je i projekat Karavan testiranja 2012. Ovim projektom obuhvaćeno je 9 opština u Vojvodini (Novi Sad, Subotica, Zrenjanin, Kikinda,

		Sremska Mitrovica, Vrbas, Novi Bečej, Stara Pazova, Šid), a dobrovoljno poverljivo savetovanje i testiranje na HIV obavljeno je na 16 lokacija. Prevent je samostalno testirao 157 osoba i 207 u saradnji sa Zavodima za javno zdravlje i Institutom za javno zdravlje Vojvodine. Sa Institutom za javno zdravlje Vojvodine i zavodima za javno zdravlje Zrenjanin i Sremska Mitrovica potpisani su Sporazumi o saradnji. Dana 14. februara obeležen je Dan zaljubljenih. Ovom prilikom bio je postavljen štand Preventa na SPENS-u. Rađen je socijalni marketing kondoma pod sloganom <i>Ljubi sigurno</i> i deljen je edukativni material. Udruženje Prevent predstavilo je koncept terenskog testiranja na HIV na VI Regionalnoj konferenciji o HIV/AIDS-u koja je održana u Sarajevu (17-18. maj 2012.). Pod pokroviteljstvom Instituta za javno zdravlje Srbije, u periodu od 14. do 21. juna Prevent je učestvovao u komponenti istraživanja među populacijama pod povećanim rizikom od HIV-a, koja se odnosi na intravenske korisnike droga. Ukupno je testirano 150 osoba na HIV i sifilis. Tokom Exit festivala u Novom Sadu (12-15. jul 2012.) Udruženje Prevent imalo je dva svoja štanda na kojima je rađen socijalni marketing kondoma i deljen edukativni materijal, kao i tokom trajanja Kulpin festa u Kulpinu, 27. i 28. jula 2012. Godine. Udruženje Prevent imalo je svoj štand na Gitarijadi u Ratkovu 10. i 11. Avgusta gde je takođe rađen socijalni marketing kondoma i deljen edukativni materijal kao i u Novom Sadu 12. avgusta kada je obeležen Dan mladih u organizaciji Kancelarije za mlade Grada Novog Sada. U septembru je realizovana obuka za terenske radnike u prostorijama Udruženja Prevent. Obuku je uspešno završilo 20 osoba. Udruženje Prevent učestvovalo je i na Kampus festu u Novom Sadu (10 – 12. 10. 2012.). Dvodnevna obuka za članove Udruženja Prevent iz oblasti reproduktivnog zdravlja održana je u oktobru. Održan je seminar na temu „Senzibilizacija zaposlenih u zdravstvu i socijalnoj zaštiti na temu HIV-a i diskriminacije” u novembru 2012. Kampanja obeležavanja Svetskog dana borbe protiv SIDE trajala je od 26. novembra do 29. decembra. Tokom ove kampanje sprovedene su sledeće aktivnosti: DPST uz deljenje kondoma i edukativnog materijala u Školi za dizajn „Bogdan Šuput” u Novom Sadu 30. novembra, održavanje prvog Pozitivnog koncerta u Srbiji 01. decembra, organizovanje međunarodne izložbe štampanog materijala na temu HIV/AIDS-a u okviru pratećeg programa Pozitivnog koncerta, edukacija prosvetnih radnika – jednodnevni seminar „Prevencija HIV-a u školskoj sredini”, socijalni marketing kondoma i deljenje edukativnog materijala na Fakultetu tehničkih nauka 30. novembra, učešće u akciji „Zona bez diskriminacije” u Novom Sadu. Održan je seminar na temu „Senzibilizacija predstavnika civilnog društva na temu HIV-a i diskriminacije” u decembru 2012.
NOVA +		Obeležen je Svetski dan borbe protiv HIV/AIDS-a. Data su dva priloga za medije. U Pančevu je organizovana jedna ulična manifestacija, dve tribine i jedna žurka. Održane su dve radionice i dve edukacije za studente u Pančevu. Deljen je IEK materijal i to: 200 lifleta. 1100

		kondoma i 50 crvenih tračica. Prijem kod Predsednika Republike i dodela nagrade „Ivan Radojičić“.
--	--	---

* nisu dostavili podatke

AKTIVNOSTI CENTARA ZA SOCIJALNI RAD

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	dostavili izveštaj	IZVEŠTAJ
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ADA		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ALIBUNAR	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD APATIN	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BAČ		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BEOČIN		Postavljani plakati i deljene brošure. U grupnim i individualnim razgovorima obrađena tema prevencije HIV-a.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BAČKA PALANKA		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BAČKI PETROVAC		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BAČKA TOPOLA I MALI IDOŠ		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BELA CRKVA	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BEČEJ		Jedno lice obolelo od HIV-a ostvaruje pravo na novčanu pomoć.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD VRBAS		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD VRŠAC	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ŽABALJ		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ŽITIŠTE		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ZRENJANIN	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD INĐIJA		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KANJIŽA		Nisu sprovodili aktivnosti
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KIKINDA		Nisu sprovodili aktivnosti
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KOVAČICA		Učestvovali u aktivnostima na prevenciji HIV – infekcija radionicama koje se organizuju po osnovnim i srednjim školama, kao i okruglim stolovima, radio i TV emisijama lokalne televizije.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KOVIN	*	

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KULA		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD NOVI BEČEJ		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD NOVA CRNJA	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD IRIG	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD NOVI KNEŽEVAC	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD NOVI SAD		Dva stručna radnika, jedna hraniteljica i troje dece bez roditeljskog staranja, su pohađali edukaciju u okviru projekta: "Prevenција HIV-a i edukacija o životnim veštinama za decu bez roditeljskog staranja". Ovo je potprojekat Ministarstva zdravlja: „Jačanje nacionalnog odgovora na HIV/SIDU decentralizacijom ključnih zdravstvenih servisa“ koji se realizuje uz finansijsku podršku Global fonda. Realizatori projekta su Centar za zaštitu odojčadi, dece i omladine Beograd i Centar za porodični smeštaj. U okviru projekta obučavaju se profesionalci i vršnjački edukatori da vode preventivne edukativne radionice sa decom i hraniteljima po programu „Vaspitanje za zdravlje kroz životne vištine“ na teme HIV/AIDS, reproduktivno zdravlje, polno prenosive bolesti i sl. Po završetku edukacije, jedan stručni radnik i hraniteljica su organizovali edukaciju, na ovu temu, za 50 hranitelja iz Novog Sada, Novog Bečaja i Srbobrana. Drugi stručni radnik i troje dece (kao vršnjački edukatori) su organizovali edukaciju za 25 dece bez roditeljskog staranja iz Novog Sada i Novog Bečaja. Jedan stručni radnik Centra prisustvovao je edukaciji: "Senzibilisanje predstavnika institucija zdravstvene zaštite na diskriminaciju mladih u povećanom riziku od inficiranja HIV virusom". Edukaciju je organizovala Nevladina organizacija „Prevent“, u vidu dvodnevnoг treninga. Trening je imao sledeće teme: HIV/SIDA; prevencija; stigma i diskriminacija; rad sa seksualnim radnicama/cima; rad sa intravenskim korisnicima droga; rad sa muškarcima koji imaju seksualne odnose sa muškarcima i dr.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD OPOVO		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ODŽACI		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD PANČEVO	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD PEĆINCI		U 2012.godine je korisnik Centra za socijalni rad Pećinci, koji je HIV pozitivan, ostvario pravo na novčanu socijalnu pomoć.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD PLANDIŠTE	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD RUMA	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SENTA		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SEČANJ		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI	*	

RAD SOMBOR		
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SRBOBRAN		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SREMSKA MITROVICA	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD STARA PAZOVA		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SUBOTICA	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TEMERIN	*	
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TITEL		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ČOKA		Nisu sprovodili aktivnosti.
CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ŠID		Nisu sprovodili aktivnosti.

* nisu dostavili podatke